

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียน
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์
จังหวัดนครพนม

LEARNING MANAGEMENT BASED ON THE PROBLEM OF HIGHER
SECONDARY STUDENTS UMMAOPRACHASAN SCHOOL
IN NAKHON PHANOM PROVINCE

พระครูสังฆรักษ์ศิริภาพ ฐิตสีโล (จารีอุต)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียน
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์
จังหวัดนครพนม

พระครูสังฆรักษ์ศิริภพ ฐิตสีโล (จารีอุต)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Learning Management Based on the Problem of Higher
Secondary Students, Ummaoprachasan School in Nakhon
Phanom Province

Phrakhru Sangharak Siraphop Thitasilo (Jari-ut)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Teaching Social Studies)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
“การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม่นหม้า
ประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(รศ. ดร.โกนิญ์ ศรีทอง)

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.อังคณา ตุงคะสมิต)

กรรมการ

(ดร. สาคร มหาหิงค์)

กรรมการ

(ผศ. ดร.รัชณี จรุงศิริวัฒน์)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร. สาคร มหาหิงค์

ประธานกรรมการ

ผศ. ดร.รัชณี จรุงศิริวัฒน์

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูสังฆรักษ์สิรภพ ฐิตสีโล)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม
- ผู้วิจัย** : พระครูสังฆรักษ์สิริภพ ฐิตสีโล/จาริอุต
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์**
- : ดร.สาคร มหาหิงค์, กศ.บ. (สังคมศึกษา), ศศ.ม. (พัฒนาสังคม), M.Ed. (Ed Ad), ค.ด. (การบริหารจัดการศึกษา)
  - : ผศ. ดร.รัชนี้ จรุงศิริวัฒน์, ศษ.บ.(ประถมศึกษา), คม. (การประถมศึกษา), Ed.D. (Research Study)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ ลักษณะปัญหา และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม เป็นวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๒๖๕ คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๕๕ คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาในกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และครูที่ทำการสอนในหมวดวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน ๑๐ คน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = ๓.๗๓
๒. ลักษณะปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = ๓.๘๖
๓. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย = ๓.๗๔
๔. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ๑) ควรจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ ประเมินผล ปัญหาต่างๆ ๒) ควรจัดการเรียนรู้การสร้างปัญหา ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา ๓) ควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจในปัญหาต่างๆ ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ๔) ควรนำประโยชน์ในการขอใบเฝ้าหาความรู้ของนักเรียนจาก

สื่อต่างๆ เพื่อจัดทำแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องใฝ่ศึกษาของนักเรียนให้เกิดประโยชน์มากขึ้น

๕) ควรจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถในการทำงานเป็นทีม และเป็นการแชร์ความรู้ในการแก้ปัญหาด้านต่างๆ และ ๖) ควรเสริมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจในการสืบค้นข้อมูลของนักเรียน ให้เกิดการพัฒนารการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาต่อไป

Thesis Title : Learning Management Based on the Problem of Higher Secondary Students, Ummaoprachasan School in Nakhon Phanom Province

Researcher : Phrakhrusangharak Siraphop Thitasilo / Jari-ut

Degree : Master of Arts (Teaching Social Studies)

Dissertation Supervisory Committee

: Dr.Sakorn Mahahing, B.Ed. (Social Studies), M.A. (Social Development), M.Ed. (Educational Administration), Md.D. (Educational Management)

: Asst. Prof. Dr.Rachanee Jaroungsirawat, B.Ed. (Elementary Education), M.Ed. (Elementary Education), Ed.D. (research study)

Date of Graduation : February 27, 2019

Abstract

The aims of this research were: to study the state, problems and ways to improve the learning management by using Problem Based Learning (PBL) of the high school students of Ummaoprachasan School in Nakhon Phanom province. This study employed the mixed research methodologies by means of quantitative and qualitative research. The population of this study were 265 high school students and 155 of those were selected as the samples by Krejcie & Morgan method. The statistics used in data analysis were: Percentage, Mean and Standard Deviation. In content analysis, the targets included 10 of a school director, vice directors, high school teachers and teachers in the department of Social Studies, Religion and Culture.

The research results were as follows:

1) The statistical value of the sample satisfaction with the learning management by using PBL of the high school students of Ummaoprachasan School in Nakhon Phanom province was at a high level (3.73).

2) The statistical value of the problems of the sample satisfaction with the learning management by using PBL of the high school students of Ummaoprachasan School in Nakhon Phanom province was at a high level (3.86).

3) The statistical value of the development of the learning management by using PBL of the high school students of Ummaoprachasan School in Nakhon Phanom province was at a high level (3.74).

4) The ways to develop the mentioned learning management were that 1) the school should arrange the learning for the students to practice their thought, analysis and evaluation on various problems; 2) the learning by raising the problems and allowing the students to express their opinions and suggestions for solving problems should be organized; 3) the learning management allowing the students to understand the problems in social studies should be created; 4) the curiosity of students in seeking knowledge in media should be used in making a learning and teaching plan to increase the benefits from this behavior; 5) the group learning should be arranged to create harmony, teamwork and knowledge exchange among the students; 6) additional learning consistent with the interest in searching extra information should be made to develop the learning in social studies.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น และคณาจารย์สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา รวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนให้คำแนะนำอย่างดียิ่งมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.สาคร มหาหงษ์ และ ผศ.ดร.รัชนี จรุงศิริวัฒน์ ที่เมตตาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไข รูปแบบ และรูปเล่ม จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดีทุกประการ

ขอกราบขอบพระคุณ พระอธิการสัญญา ชิตมาโร ผศ.ดร.วิทยา ทองดี ผศ.ดร.ประยูร แสงใส ดร.สมควร นามสีฐาน และ นายอาจ ชมภูโคตร ผู้อำนวยการโรงเรียนอุมห์หม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย โดยให้คำแนะนำปรับปรุงเนื้อหาสาระเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณบุคลากรและนักเรียนโรงเรียนอุมห์หม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุมห์หม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า อีกทั้งขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันใดที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญู กตเวทิตาบูชาพระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณท่าน

พระครูสังฆรักษ์สิริภพ ฐิตสีโล /จาริอุต)

๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๑ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	๙
๒.๒ การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	๒๕
๒.๓ บริบทโรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์	๒๙
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๗
๒.๕ กรอบแนวคิดการวิจัย	๔๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๕
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๔๕
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๕
๓.๓ ตัวแปรที่ศึกษา	๔๖
๓.๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๖
๓.๕ การดำเนินการวิจัย	๔๘
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๘
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๙
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐

	ช
๔.๒ ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๔.๓ ผลวิเคราะห์ข้อมูล	๕๒
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๖๓
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๖๓
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๖๘
๕.๓ องค์กรความรู้ใหม่	๗๒
๕.๔ ข้อเสนอแนะ	๗๓
บรรณานุกรม	๗๕
ภาคผนวก	๗๙
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๘๐
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๑
ภาคผนวก ค แบบสอบถามการวิจัย	๘๗
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ค่า IOC	๙๑
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๙๔
ประวัติผู้วิจัย	๙๕

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔.๑	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับชั้น	๕๒
๔.๒	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยรวม	๕๓
๔.๓	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้านสถาบันครอบครัว	๕๕
๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้านสถาบันการศึกษา	๕๕
๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้านสถาบันเศรษฐกิจ	๕๖
๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้านสถาบันศาสนา	๕๗
๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้านสถาบันสื่อมวลชน	๕๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
<p>๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยรวม</p>	๕๙
<p>๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยรวม</p>	๖๐
<p>๔.๑๐ ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขของผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนอู่หม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรียงจากข้อที่นักเรียนมีปัญหามากที่สุด โดยอิงค่าเฉลี่ยจากตารางที่ ๔.๙</p>	๖๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่จะพัฒนาคนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้นจะต้องใช้แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๔๕) มาตรา ๒๒ ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดว่าส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ^๑

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นไปตามศักยภาพ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระ การเรียนรู้ที่สำคัญ สาระหนึ่ง ใน ๘ กลุ่ม สาระการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสภาพแวดล้อม ทั้งธรรมชาติ และสังคมวัฒนธรรมแล้ว ยังมีทักษะและกระบวนการต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบ ในการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา ในฐานะพลเมืองดีตลอดจนการนำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนา มาพัฒนา ตนเองและสังคมทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของ นักเรียน ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงต้องเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นผู้มีความ สามารถแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่ง ความรู้ ซึ่งการได้รับความรู้อย่างถูกต้องและเข้าถึงสาระของความรู้ นั้น สามารถนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์ มีความสามารถในการคิดและคิดเป็น และแนวการสอนสังคมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ ได้ มุ่งเน้นการสอนที่ไม่ใช่การให้เนื้อหาแต่เพียงอย่างเดียว แต่เน้นการสอนให้นักเรียนได้รู้จักคิดและ นำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิต อีกทั้งนักเรียนต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างละเอียด

---

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๔.

รอบคอบเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยใช้การตัดสินใจของตนเองที่จะเชื่อหรือเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ต้องอย่างเหมาะสม การจัดเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นกลุ่มวิชาที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์และการแสวงหาความรู้ที่เป็นแก่นสำคัญทางสังคมศาสตร์ อันได้แก่ ความรู้ เรื่องพฤติกรรมของมนุษย์และสังคม กิจกรรมทางสังคมที่สำคัญๆ ปัญหาสังคม กระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบและการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจ และตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทที่พึงมีในฐานะสมาชิกของสังคมจึงเป็นสิ่งที่แตกต่างออกไปจากกลุ่มสาระอื่น ๆ เพราะแก่นแท้นั้นคือ การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรู้ทักษะคุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม เพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์^๒

จากสภาพปัญหาหลักการของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แสดงให้เห็นว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่สร้างกระบวนการคิดด้วยตนเอง มีส่วนร่วมทางสติปัญญา อารมณ์ และสังคม และยังได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยเฉพาะการช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในเนื้อหาวิชาซึ่งก่อให้เกิดการแข่งขันกัน จนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา โดยเฉพาะปัญหาทางด้านสังคม จึงทำให้เกิดปัญหาทางสถาบันในโครงสร้างของสังคมเช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางสื่อมวลชน เป็นต้น

จากแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ของโรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ ตำบลอู่เม้า อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม พบว่านักเรียนมักไม่ค่อยสนใจ ไม่กระตือรือร้น ส่วนใหญ่เห็นว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ไม่ยาก ทำให้ไม่เห็นความสำคัญและไม่เห็นคุณค่าทางการเรียน และใฝ่หาความรู้เท่าที่ควร สอดคล้องกับความคิดของหัวหน้ากลุ่มสาระ และฝ่ายวิชาการของโรงเรียนกล่าวว่า ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและเน้นให้ผู้เรียนท่องจำ อีกทั้งยังใช้เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนไม่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนขาดทักษะในการคิด การค้นคว้าแสวงหาความรู้และไม่มีเสริมสร้างทักษะในการแก้ปัญหาจากเหตุผลดังกล่าววิธีการสอนวิชาสังคมศึกษาที่เน้นใช้การบรรยายโดยผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนจึงควรเปลี่ยนมาเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงได้ศึกษาหาสาเหตุเบื้องต้น โดยการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นผลดี คือ การจัดการเรียนการสอน

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๑) หน้า ๑

แก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น และเกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือต้องเน้นการฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดหลายๆ อย่างซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้นักเรียนจะมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และวัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ มีขั้นตอน และเหตุผลของตนเองโดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหาและให้ความสำคัญกับปัญหาเป็นฐาน มีการวางแผนในการแก้ปัญหา มีการตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การพิสูจน์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผล ทำให้นักเรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ได้ฝึกปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหาโดยใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ ซึ่งผู้เรียนจะได้เป็นผู้ดำเนินการ ทั้งการเสนอปัญหา ลักษณะปัญหา การสรุปหาข้อยุติ ตามความสนใจของตนเอง สอดคล้องกับ **วัชรา เล่าเรียนดี**^๓ ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning หรือ LBL) เป็นเทคนิคที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดจากความร่วมมือของนักเรียนกลุ่มเล็กๆ โดยครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ สนับสนุนให้ผู้เรียนมองเป็นปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับผู้เรียนเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ตามสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้ดีขึ้นต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนมเป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ลักษณะปัญหาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนมเป็นอย่างไร

๑.๒.๓ แนวทางการพัฒนาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

^๓ วัชรา เล่าเรียนดี, เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, (นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๘) หน้า ๙๔-๙๕.

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาลักษณะปัญหาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๔.๑.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๙ ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น ๒๖๕ คน

๑.๔.๑.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๑๕๕ คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑.๔.๒.๑ ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ ลักษณะปัญหาและปัญหาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๑.๔.๑.๒ ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

๑) สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๒) ปัญหาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๓) แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเรื่องปัญหาทางสังคมของไทย ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส๓๓๑๐๒ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยเนื้อหา ได้แก่ ๑) ปัญหาของสถาบันครอบครัว ๒) ปัญหาของสถาบันการศึกษา ๓) ปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ ๔) ปัญหาของสถาบันศาสนา ๕) ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ตั้งแต่ สิงหาคม ๒๕๖๑ ถึง มกราคม ๒๕๖๒ รวมระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นจัดการเรียนรู้ที่เน้นในสิ่งที่เด็กอยากเรียนรู้ โดยสิ่งที่อยากเรียนรู้ดังกล่าวจะต้องเริ่มมาจากปัญหาที่เด็กสนใจหรือพบในชีวิตประจำวันที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทเรียน อาจเป็นปัญหาของตนเองหรือปัญหาของกลุ่ม ซึ่งครูจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจของเด็กตามความเหมาะสม จากนั้นครูและเด็กร่วมกันคิดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหานั้น โดยปัญหาที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ บางครั้งอาจเป็นปัญหาของสังคมที่ครูเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กคิดจากสถานการณ์ ข่าว เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ของเด็ก เด็กต้องเรียนรู้จากการเรียน (learning to learn) เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่ม การปฏิบัติและการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) นำไปสู่การค้นคว้าหาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่บนฐานความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีมาก่อนหน้านี้

๑.๕.๒ การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็นความคิดสร้างสรรค์ขั้นหัตถิยภูมิ คือมีการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆที่มีความแปลกใหม่หลากหลายได้จากการคิดสร้างสรรค์ทั้งในด้านการคิดคล่อง ริเริ่ม ยืดหยุ่น และละเอียดลออซึ่งเป็นความคิดสร้างสรรค์ขั้นปฐมภูมิ แล้วจึงพิจารณานำไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาในขั้นหัตถิยภูมิ

๑.๕.๓ ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ สามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

๑.๕.๔ นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส ๓๓๑๐๒) ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์

๑.๕.๕ สภาพของสถาบันครอบครัว หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่คนที่มาติดต่อเกี่ยวข้องกันในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติจะ ต้องปฏิบัติตาม นั่นคือคนที่เป็นญาติกันโดยสายเลือด เช่น เป็นพ่อแม่ พี่น้องกัน เป็นญาติกันทางการแต่งงาน เช่น เป็นสามีภรรยา เป็นเขยสะใภ้กัน หรือการรับไว้เป็นญาติ เช่น เป็นบุตรบุญธรรม เป็นต้น คนเหล่านี้จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แบบแผนที่ สังคมเป็นผู้กำหนดขึ้นเรียกว่า สถาบันครอบครัว ซึ่งครอบคลุมแนวทางการปฏิบัติในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ คือ การเลือกคู่ การหมั้น การแต่งงาน การเลี้ยงดูลูก การอบรมขัดเกลา การหย่าร้างและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและเครือญาติทั้งหมด

๑.๕.๖ ปัญหาของสถาบันครอบครัว หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับสมาชิกภายในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างสามีภรรยาผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้นำครอบครัว ที่เกิดมีปฏิสัมพันธ์ที่ขัดกัน อาทิ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ไม่รับรู้หรือไม่เข้าใจความรู้สึกของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง การสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันหรือมีบทบาทที่ไม่สอดคล้องกัน เป็นต้น ซึ่งความขัดแย้งนี้อาจนำไปสู่การจบ

ความสัมพันธ์ลงได้ หากว่าคู่สมรสไม่พยายามเข้าใจซึ่งกันและกัน หรือไม่ร่วมมือกันหาทางเลือกที่ดีในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๑.๕.๗ แนวทางการพัฒนาปัญหาสถาบันครอบครัว คือ ความสามัคคีและความผาสุกของครอบครัวจะเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนได้นั้นจำเป็นต้องยอมรับความจริงที่ว่ามนุษย์ทุกคนประเสริฐและทุกคนต้องสำนึกถึงความสำคัญที่จะต้องพัฒนาคุณลักษณะทางธรรมของตนอย่างต่อเนื่อง เชื่อในพลังแห่งความรักแล้ว ช่วยกันสร้างความผาสุกให้เกิดขึ้นในครอบครัว รวมทั้งต้องมีหลักแนวความคิดที่สำคัญ เช่น ความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี การปรึกษาหารือในครอบครัว จุดประสงค์ที่แท้จริงของชีวิตสมรส หน้าที่และบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวทำให้การศึกษาแก่บุตรหลาน เป็นต้น

๑.๕.๘ สภาพของสถาบันสถานศึกษา คือ เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาถ่ายทอดทางวัฒนธรรมความรู้ไปยังสมาชิกในสังคม ลักษณะของความสัมพันธ์ประกอบด้วย ครู อาจารย์ ลูกศิษย์ เป็นต้น บทบาทที่สำคัญ คือ ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามและการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่สมาชิกในสังคม ช่วยพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดี ปลูกฝังทักษะการใช้ปัญญาเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

๑.๕.๙ ปัญหาของสถาบันสถานศึกษา หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับบุคลากรในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน และสถาบันสถานศึกษา เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิดใหม่ให้แก่สมาชิกเพื่อให้สมาชิกมีความรู้ ความสามารถ มีวัฒนธรรมและคุณธรรม ส่วนการศึกษา คือ การสร้างสมและการถ่ายทอดประสบการณ์ของมนุษย์จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาและมีความเจริญทางด้านพุทธิปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม และพลานามัย และศึกษานั้นเป็นการเรียนเพื่อให้เกิดความคิด และนำไปพัฒนาความสามารถของบุคคล

๑.๕.๑๐ แนวทางการพัฒนาปัญหาสถาบันสถานศึกษา คือ พัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย การเป็นบุคคลใฝ่เรียนรู้ การมีรูปแบบจำลองทางความคิด การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ

๑.๕.๑๑ สภาพของสถาบันเศรษฐกิจ เป็นสถาบันที่กล่าวถึงวิธีการอยู่รอดของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ด้านการผลิต การแลกเปลี่ยน และการบริโภค สถาบันนี้จึงเป็นเครื่องมือที่ดี ในการลดปริมาณการต่อสู้ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาวะที่ทรัพยากรและการผลิตของมนุษย์อยู่ในวงจำกัด ประกอบกับมนุษย์มีความต้องการทางด้านวัตถุมมากขึ้น มนุษย์จึงต้องหาวิธีการบางอย่างเพื่อให้ความต้องการของตนได้บรรลุผล โดยมนุษย์ได้ใช้วิธีการทางเศรษฐกิจเพื่อสนองความต้องการของตนตั้งแต่ระยะแรก ๆ จนถึงปัจจุบัน เช่น การหาอาหารด้วยการล่าสัตว์ เลี้ยงสัตว์ ตกปลา ทำนา แลกเปลี่ยนค้าขาย และการ อุตสาหกรรม เป็นต้น สถาบันทางเศรษฐกิจ จึงไม่ใช่หน่วยงานอิสระ แต่เป็นหน่วยหนึ่งของวัฒนธรรม เพราะเป็นสถาบันที่มีทั้งอิทธิพล และรับอิทธิพลจากหน่วยอื่น ๆ เป็นสถาบันที่มนุษย์จะขาดเสียมิได้

๑.๕.๑๒ ปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อผลทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่ด้านการผลิต การแลกเปลี่ยน และการบริโภค สถาบันนี้จึงเป็นเครื่องมือที่ดี ในการลดปริมาณการต่อสู้ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาวะที่ทรัพยากรและการผลิตของมนุษย์อยู่ในวงจำกัด ประกอบกับมนุษย์มีความต้องการทางด้านวัตถุมมากขึ้น มนุษย์จึงต้องหาวิธีการบางอย่างเพื่อให้ความต้องการ

ของตนได้บรรลุผล โดยมนุษย์ได้ใช้วิธีการทางเศรษฐกิจเพื่อสนองความต้องการของตนตั้งแต่ระยะแรก ๆ จนถึงปัจจุบัน เช่น การหาอาหารด้วยการล่าสัตว์ เลี้ยงสัตว์ ตกปลา ทำนา แลกเปลี่ยนค้าขาย และการ อุตสาหกรรม เป็นต้น สถาบันทางเศรษฐกิจ จึงไม่ใช่หน่วยงานอิสระ แต่เป็นหน่วยหนึ่งของวัฒนธรรม เพราะเป็นสถาบันที่มีทั้งอิทธิพล และรับอิทธิพลจากหน่วยอื่น ๆ เป็นสถาบันที่มนุษย์จะขาดเสียมิได้

๑.๕.๑๓ แนวทางการพัฒนาปัญหาสถาบันเศรษฐกิจ คือ พัฒนาการผลิตสินค้า เพื่อสนองความต้องการของสมาชิกในสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยสินค้าพื้นฐานจนถึงสินค้าอำนวยความสะดวก การกระจายสินค้าที่ผลิตได้ไปสู่สมาชิกในสังคมอย่างทั่วถึง การกระจายบริการต่าง ๆ ไปสู่สมาชิกในสังคม รวมไปถึงการกำหนดสถานภาพทางสังคมและชนชั้นทางสังคม

๑.๕.๑๔ สภาพของสถาบันศาสนา คือ เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ขัดเกลาจิตใจ ปลุกฝังศีลธรรมอันดีงามให้กับสมาชิกในสังคม ลักษณะความสัมพันธ์ประกอบด้วย พระสงฆ์ นักบวช ศาสนิกชน เป็นต้น

๑.๕.๑๕ ปัญหาของสถาบันศาสนา หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระหว่างศาสนา วิธีการเผยแผ่ศาสนา เพราะสถาบันศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และก่อให้เกิดแบบความประพฤติ ประกอบด้วย

๑) ความเชื่อ คือ ศาสนาทุกศาสนาย่อมต้องการให้บุคคลมีความศรัทธาและมีความเชื่อในศาสนา เหตุและการพิสูจน์ถือว่าเป็นสิ่งที่สนับสนุนความเชื่อ และมักจะเน้นความเชื่อจักรวาล ธรรมชาติ มนุษย์กับพระเจ้า

๒) ความรู้สึกทางอารมณ์ คือ ศาสนาเชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์เข้ามาเกี่ยวข้องกับอารมณ์ เช่น ความรัก ความกลัว เป็นต้น ความรู้สึกทางอารมณ์จะเป็นลักษณะใดจะขึ้นอยู่กับว่าศาสนานั้นสอนอย่างไร

๓) พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ศาสนามีส่วนสำคัญในการสร้างแบบแผนพฤติกรรมว่าสิ่งไหนดีหรือไม่ดี สิ่งไหนควรกระทำหรือไม่ และแล้วแต่ศาสนาว่ามีแนวทางพฤติกรรมเป็นอย่างไร

๑.๕.๑๖ แนวทางการพัฒนาปัญหาสถาบันศาสนา คือ พัฒนาในด้านการปลุกฝังคุณธรรมที่ดีให้กับสมาชิกในสังคม ส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา ช่วยควบคุมสังคมให้เป็นปึกแผ่นและเกิดความสงบสุข แบบแผนพฤติกรรม เช่น การทำบุญตักบาตร การละหมาด

๑.๕.๑๗ สภาพของสถาบันสื่อมวลชน คือ เป็นสถาบันที่สื่อข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อส่งต่อไปยังผู้รับสาร ซึ่งทำให้สมาชิกในสังคมมีความรู้มากขึ้น กลุ่มสังคมของสถาบันสื่อมวลชน ประกอบด้วย สถานีวิทยุโทรทัศน์ สำนักพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร เป็นต้น

๑.๕.๑๘ ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถาบัน เพราะสถาบันสื่อมวลชน เป็นสถาบันที่สื่อข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อส่งต่อไปยังผู้รับสาร ซึ่งทำให้สมาชิกในสังคมมีความรู้มากขึ้น กลุ่มสังคมของสถาบันสื่อมวลชน ประกอบด้วย สถานีวิทยุโทรทัศน์ สำนักพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร เป็นต้น

๑.๕.๑๙ แนวทางการพัฒนาปัญหาสถาบันสื่อมวลชน คือ การ ถ่ายทอดข่าวสารให้ประชาชนทราบ เพื่อให้มีความรู้ ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม ถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่ประชาชน ตลอดจนให้ความรู้ และความบันเทิงแก่สมาชิกในรูปแบบต่างๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ภาพยนตร์ เป็นต้น แบบแผนพฤติกรรมที่สำคัญ เช่น การให้ข่าวสารข้อมูลตามข้อเท็จจริง ใช้ภาษาให้ถูกต้อง ตลอดจนเป็นตัวกลางในการเผยแพร่ความคิดเห็น และการทำตามกฎหมายของ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์หรือยึดมั่นในจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

๑.๕ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๕.๑ ทำให้ได้ข้อมูลสภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๑.๕.๒ ทำให้ทราบลักษณะปัญหาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๑.๕.๓ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

๒.๑ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) ให้ผู้เรียนรู้ที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบทของการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจ และการแก้ไขปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเริ่มต้นจากการฝึกแก้ปัญหาที่มักพบในชีวิตจริง ปัญหาจะถูกเลือกมาใช้อธิบายความคิดรวบยอดของหลักสูตร เนื้อหาวิชาจะเป็น โครงสร้างโดยรอบบริบทของปัญหาซึ่งนักเรียนจะแสวงหาความรู้ที่เป็นเนื้อหาจากการแก้ปัญหา นักเรียนจะสามารถตัดสินใจรับผิดชอบและมีอิสระในการกำกับกับการเรียนรู้ของตนเอง^๔ ซึ่งความสามารถในการแก้ปัญหา และความร่วมมือ กันซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการปฏิบัติ งานอย่างมีประสิทธิภาพ นักการศึกษาจึงนำมุมมองตามแนวความคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง บนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญานิยม และการเรียนรู้ทางสังคม ในสภาพแวดล้อมที่มีปัญหาเป็นหลัก: Savory and other ใช้พัฒนาความคิดระดับสูง ในการเผชิญกับสถานการณ์ ปัญหาเป็นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ที่มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Based Teaching) การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) มีความแตกต่างกับการจัดการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งครูจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดปัญหา ถามคำถามและสนับสนุนการแสวงหาความรู้ที่สำคัญที่สุดคือครูจะต้องเตรียมหลักสำคัญในการสนับสนุนความร่วมมือ พัฒนาการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและพัฒนาการทางปัญญา การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีพื้นฐานมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญคือเป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่เชื่อว่าไม่มีความรู้ใดจริงแท้การปรับตัวทางสังคมทำให้มีการปรับแนวความคิดและการหาข้อยุติของ

---

^๔ Cunningham, William G. and Paula A, Cordeiro Educational Leadership a Problem-Based Approach. 2nd ed, (New York : Pearson Education, 2003), 323-324.

ความคิดความเชื่อของตนเองนอก ถ้ามองในเชิงยุทธศาสตร์การสอน การเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติด้วยตนเองช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดตามหัวข้อดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ ประวัติความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

มัทธรา ธรรมบุศย์^๕ กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) เป็นแนวคิดของนักการศึกษาในช่วงแรกของศตวรรษที่ ๒๑ จอห์น ดิวอี้ นักการศึกษาชาวอเมริกัน ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มวิธีสอนแบบแก้ปัญหา และเป็นผู้เสนอแนวคิดว่าการเรียนรู้ เกิดจากการลงมือทำด้วยตนเอง (Learning by doing) แนวความคิดของจอห์น ดิวอี้ ได้นำไปสู่แนวคิดในการสอนรูปแบบต่างๆ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน แนวคิดของ PBL ก็มีรากฐานความคิดมาจากดิวอี้เช่นเดียวกันการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีการพัฒนาขึ้นครั้งแรกโดยคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ (Faculty of health science) ของมหาวิทยาลัย Mc Master ที่ประเทศแคนาดา ได้นำมาใช้ในกระบวนการเตรียมตัวสอบให้กับนักศึกษาแพทย์ฝึกหัดวิธีการดังกล่าวนี้ได้กลายเป็นรูปแบบ ที่ทำให้มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาเข้าไปเป็นแบบอย่าง โดยเริ่มจากปลาย ค.ศ. ๑๙๖๑ มหาวิทยาลัย Case Western Reserve ได้นำมาใช้เป็นแห่งแรกและได้จัดตั้งเป็นห้องทดลองสหวิทยาการ (Multidisciplinary laboratory) เพื่อทำเป็นห้อง ปฏิบัติการสำหรับทดลองรูปแบบการสอนใหม่ๆ

รูปแบบการสอนที่มหาวิทยาลัย Case Western Reserve พัฒนาขึ้นนั้น ได้กลายมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนหลายแห่งในสหรัฐอเมริกา ทั้งในระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และบัณฑิตวิทยาลัย ในกลางทศวรรษที่ ๑๙๖๑ โดยโฮวาร์ดแบร์โรว์ อาจารย์แพทย์แห่งมหาวิทยาลัยแมคมาสเตอร์ ประเทศแคนาดา ที่ได้พัฒนาหลักสูตรแพทย์ (Medical curriculum) ที่เน้นความสามารถภายในตนเองมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงนอกห้องเรียนบนพื้นฐานแนวคิดที่ว่าผู้เรียนจะต้องมีทั้งความรู้และความสามารถในการใช้ความรู้^๖ ในการสอน PBL เป็นครั้งแรก ทำให้มหาวิทยาลัย แห่งนี้เป็นที่ ยอมรับ และรู้จักกันทั่วโลกว่าเป็นผู้นำ PBL (World class leader) มหาวิทยาลัยชั้นนำในสหรัฐอเมริกาที่นำรูปแบบ PBL มาใช้ในการสอนมีหลายแห่ง แต่ในยุคแรกๆได้นำไปใช้กับหลักสูตรของนักศึกษาแพทย์ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ผู้เรียน ต้องให้ทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาทางคลินิกสูงมาก โรงเรียนแพทย์ที่มีชื่อเสียง เช่น

Harvard Medical School , Michigan State University, Collage of Human Medical ก็ได้นำรูปแบบ PBL ไปใช้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้โรงเรียนแพทย์ในมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ยังใช้ชีวิตสอนแบบดั้งเดิมมีการยอมรับรูปแบบ PBL ในการสอนมากขึ้นจน กระทั่งกลางปี ค.ศ. ๑๙๘๑ การสอนโดยใช้รูปแบบ PBL จึงได้ขยายออกไปสู่การสอนในสาขาอื่นๆ ทุกวงการวิชาชีพ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ เป็นต้น

^๕ มัทธรา ธรรมบุศย์, การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยใช้ PBL (Problem Based Learning), วารสารวิชาการ, ๒๕๔๔, หน้า ๑๑ - ๑๗.

^๖ วัฒนา รัตนพรหม, การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก, วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, (มกราคม - เมษายน), ๒๕๔๘, ๓๓-๔๐.

PBL จึงเป็นที่นิยมกันแพร่หลายและมีการนำไปใช้สอนตามมหาวิทยาลัยต่างๆ มากขึ้นตัวอย่างมหาวิทยาลัยที่นำPBL ไปใช้ในการเรียนการสอน เช่น Harvard , New Mexico, Bowman Gray, Boston, Illinois, Southern Illinois, Michigan State, Tufts, Mercer, Southern Illinois, Stanford, Northwestern, Indiana and the University of Illinois, University of Hawaii, University of Missouri”, Columbia, University of Texas Houston, University of Pittsburgh, University of Delaware เป็นต้นนอกจากมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาแล้วมหาวิทยาลัยของประเทศแทบทุกส่วนในโลกก็ให้ความสนใจในการนำรูปแบบ PBL ไปใช้สอนในโรงเรียนแพทย์และโรงเรียนวิชาชีพ (Medical and Professional School) ตัวอย่างเช่นมหาวิทยาลัย Monash, Melbourne ที่ออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยในประเทศแคนาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส ฟินแลนด์ แอฟริกาใต้ สวีเดนฮ่องกง สิงคโปร์ ความนิยม PBL ในการสอนที่ต่างประเทศนั้นสามารถเห็นได้ชัดเจนจากการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ใช้ PBL ในการสอนเหมือนกับทางอินเทอร์เน็ต และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) โดยมีการเผยแพร่ ทั้งตำรา เอกสาร และบทความจำนวนมากจากการที่ PBL สามารถพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีทำให้องค์กรและมูลนิธิหลายแห่งบริจาคเงินให้กับมหาวิทยาลัย ตัวอย่าง เช่น เมื่อ ค.ศ. ๑๙๙๘ Pew Charitable Trusts ได้บริจาคเงินให้ University of Delaware เป็นจำนวนเงินถึง ๖๑๕,๑๑๑ เหรียญสหรัฐ เพื่อให้มหาวิทยาลัยหาแนวทางการพัฒนารูปแบบของหลักสูตรและรายวิชาที่ยังใช้การสอนในรูปแบบเดิม ให้เป็นหลักสูตรการสอน แบบใช้ปัญหาเป็นหลักสูตรการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักสำหรับประเทศไทยนั้น การสอนโดยใช้รูปแบบ PBL ยังไม่แพร่หลาย มีมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมและทดลองนำไปใช้ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีการพัฒนารูปแบบ PBL ในการสอนร่วมกับผู้สอนจากมหาวิทยาลัย Stanford และ Vanderbilt” (สุนทร ทองเนื้อแข็ง, ๒๕๔๘ : ๑๒)

๒.๑.๒ ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นยุทธวิธีการเรียนวิธีหนึ่งที่มีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ ดังนี้

สุปรียา วงษ์ตระหง่าน^๑ ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นกระบวนการที่แสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ จากสถานการณ์ปัญหาที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน เป็นการรวบรวมข้อมูล การเรียนรู้มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์นั้นๆ เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่ออกแบบอย่างเหมาะสม และกระตุ้นเร้าให้เกิดการเรียนรู้

^๑ สุนทร ทองเนื้อแข็ง, การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อมสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๘, ๑๒.

^๒ สุปรียา วงษ์ตระหง่าน, การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก, วารสารข่าวสาร กองบริการศึกษา ๑๐๕,๗ (พฤษภาคม), ๒๕๔๖, ๑-๔.

ทิตินา แชมมณี^๙ กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในปัญหานั้น รวมทั้งให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่ รู้เกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหา

วัชรา เล่าเรียนดี^{๑๐} กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นยุทธวิธีการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อกระตุ้น จูงใจ ใฝ่ความสนใจเพื่อเรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

วัฒนา รัตนพรหม^{๑๑} ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นการเรียนรู้ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการทำความเข้าใจและการแก้ปัญหา ซึ่งใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เป็นอยู่ตามสภาพจริงมาเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เลือกเนื้อหา ที่ต้องการจะเรียนรู้ และแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ผู้เรียนจะได้ฝึกการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้

Gallagher^{๑๒} กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานคือการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องเรียนรู้จากการเรียน นักเรียนจะได้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อค้นคว้าวิธีแก้ปัญหาโดยการบูรณาการความรู้ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้และการแก้ปัญหาเข้าด้วยกัน

Cunningham^{๑๓} กล่าวว่าจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหามาเป็นแบบฝึกหัดที่มีกระบวนการแสวงหาคำตอบที่ลึก ซึ่ง ตามแนวปรัชญาคอนสตรัคติวิสต์ โดยเริ่มต้นจากการแก้ปัญหาที่นักเรียนมักจะพบในชีวิตจริงปัญหาจะถูกเลือกมา มาใช้อธิบายความคิดรวบยอด (Constructivism) หลักนักเรียนจะเรียนรู้จากบริบทโดยรอบของปัญหานั้นๆ

^๙ ทิตินา แชมมณี, ศาสตราจารย์, องค์กรความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๑๓๗-๑๓๘.

^{๑๐} วัชรา เล่าเรียนดี, เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, (นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๘), หน้า ๙๔.

^{๑๑} วัฒนา รัตนพรหม, การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก, วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, (มกราคม - เมษายน), ๒๕๔๘, ๓๓-๔๐.

^{๑๒} Gallagher, S.A., *Problem-Based Learning: Where did it come from*, (Journal for the Education of the Gifted, 1997), 332-362.

^{๑๓} Cunningham, William G. and Paula A., *Cordeiro Educational Leadership a Problem-Based Approach. 2nd ed*, (New York : Pearson Education, 2003), 332.

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดปัญหาที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยจะแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยเพื่อช่วยกันศึกษา อภิปรายปัญหา แล้วนำเสนอแลกเปลี่ยนความรู้ โดยนำเอาข้อมูลและประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่มาวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้จดจำความรู้ใหม่ไว้ได้นาน และรู้จักนำไปประยุกต์ ใช้กับสถานการณ์ต่างๆจนสามารถแก้ไขปัญหาที่พบได้ในที่สุด

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัย สติปัญญาและความสามารถในการคิด ดังนั้นการแก้ปัญหาและการคิดจึงมีความสัมพันธ์ต่อกัน เราอาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้ถ้าปราศจากการคิด ดังนั้นเพื่อให้เกิด ความเข้าใจอย่างแท้จริง ผู้วิจัยขอกกล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่อไปนี้

๒.๑.๓.๑ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานปรัชญานิยมและพฤติกรรมนิยม^{๑๔} มีหลักสำคัญ ๓ ประการดังนี้

๑) ไม่มีความรู้ใดจริงแท้ (Naïve Conception) แท้จริงแล้วมนุษย์ไม่เคยรู้เลยว่าสิ่งใดบ้างในโลกนี้ที่แท้จริง แต่ละคนจะมีความเชื่อเป็นของตนเอง

๒) การปรับตัวทางสังคม (Assimilation) สิ่งใดก็ตามที่บุคคลเชื่อนั้น สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์ใหม่ ซึ่งอาจมีการแต่งเติมหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลไปตามความรู้สึกของแต่ละคน

๓) การหาข้อยุติ (Accommodation) แต่ละคนจะสร้างพื้นฐานความเป็นจริงจาก ความเชื่อของตนเอง ความสามารถด้านเหตุผล และต้องการหาข้อยุติระหว่างความเชื่อและสิ่งที่สังเกตได้

หลักการโดยสรุปของทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง คือการเรียนรู้ กระบวนการปฏิบัติในการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างแนวคิดใหม่ๆ หรือข้อสรุปบนพื้นฐาน ความรู้ใหม่และความรู้เดิม ผู้เรียนจะเลือก และจัดกระทำข้อมูล สร้างสมมติฐาน ตัดสินใจ มีความเชื่อมั่นในโครงสร้างทางสติปัญญา ครูมีหน้าที่ในการจัดเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมกับผู้เรียน ทฤษฎีสรุคนิยม (Constructivism) Bruner ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

๑) ความรู้ประกอบด้วยข้อมูลที่เราเคยมีอยู่เดิมและเมื่อเราเรียนรู้ต่อไปความรู้เดิมก็จะถูกปรับเปลี่ยนไป การปรับเปลี่ยนความรู้ต่างๆ ถือว่าเป็นการรับความรู้เข้ามาและเกิดการปรับเปลี่ยน

^{๑๔} Abruscato, Joseph, *Teaching Children Science a Discovery Approach*, (New York : Peason Education, 2004), 27.

ความรู้ชั้น เด็กจะมีความลึกซึ้งกว่าการท่องจำธรรมดา เพียงแต่เขาจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ใหม่ๆ ที่ได้มา และสามารถที่จะสร้างความหมายใหม่ของความรู้ที่ได้รับมานั่นเอง

๒) ตัวกระตุ้นที่มีความสำคัญมากต่อการเกิดการเรียนรู้ตามทฤษฎี สร้างสรรค์นิยม คือ ความรู้เกิดจากความฉงนสนเท่ห์ทางเขาวงกตปัญหา วิธีการที่เราสามารถทำให้ผู้เรียนอยากจะเรียนรู้ คือมีตัวกระตุ้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัยอยากรู้ และผู้เรียนต้องมีเป้าหมายและจุดประสงค์ที่อยากจะเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ

๓) กลุ่มนักจิตวิทยา ได้ให้ความคิดเห็นว่าคุณรู้มาจากการมีปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมจากการที่เราได้ทบทวนและสะท้อนกลับไปของความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เราเข้าใจ กระบวนการเรียนรู้โดยธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นสังคม สิ่งสำคัญมากประการหนึ่งคือครูจะต้องมีเวลากลับไปทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการออกแบบชั้นเรียนและถ้าผู้เรียนสามารถสร้างวิธีการประเมินตนเองในการเรียนรู้ที่ผ่านมา ก็จะประเมินตนเองได้ว่าได้ทำอะไรเพิ่มเติมจากที่ครูประเมิน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของเขาและสะท้อนว่าเขาได้เรียนอะไรและทำได้ดีเพียงไร

๒.๑.๓.๒ ทฤษฎีการพัฒนาตนเอง

Ellison^{๑๔} กล่าวว่าในแต่ละวัยจะมีบริบททางสังคมที่สอดคล้องกับการพัฒนาการตามวัยเหล่านั้น บริบททางสังคมอาจส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการ การปรับตัว การเรียนรู้ และสุขภาพจิต การศึกษาทฤษฎีพัฒนาการของอีริคสันก็เปรียบเสมือนการท่องเทียวไปในจักรวาลของชีวิตมนุษย์ (Life Span) ซึ่งอีริคสันแบ่งออกเป็น ๘ ระยะ แต่ละระยะมีอิทธิพลแตกต่างกันไป ดังนี้

๑) ความรู้สึกไว้วางใจและไม่ได้วางใจเป็นความรู้สึกขั้นพื้นฐาน

๒) ความรู้สึกอิสระกับ ความรู้สึก ละอายหรือ สงสัย เป็นวัยที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และจากการกระทำของตนเองตามธรรมชาติ

๓) ความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด เด็กในวัยนี้จะมีร่างกายที่แข็งแรง มีกำลังที่พร้อมจะแสวงหาความจริงให้มากขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น

๔) ความรู้สึกขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกด้อย เด็กในวัยนี้เข้าโรงเรียนแล้วบุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็กเปลี่ยนจากพ่อแม่เป็นครู เด็กวัยนี้เชื่อฟังครู และต้องทำตามมาตรฐานของครูสังคมเพื่อนกว้างขึ้น เด็กต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับกลุ่ม

๕) เกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพของตนเอง ความสับสนเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อการเป็นผู้ใหญ่

๖) ความผูกพันกับการตีตัวออกห่าง

๗) ความสามารถในการให้กำเนิดกับการหมกมุ่นกับตนเอง

๘) ความรู้สึกมีศักดิ์ศรีเป็นสง่ากับความรู้สึกหมดหวัง

๒.๑.๓.๒ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Theory of Intellectual Development)

^{๑๔} Ellison, M.B., Creative Problem Solving Through Design Education: An Experimental Study, (Canada : Mount Saint Vincent University, 1995), 19-23.

เพียเจต์ ได้ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยที่มีการพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ จุดที่เพียเจต์สนใจ และให้ความสำคัญมากคือ ขบวนการคิดของเด็ก เพียเจต์กล่าวว่าเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว โดยอาศัยขบวนการทำงานที่สำคัญของโครงสร้างของสติปัญญาคือ ขบวนการปรับตัวเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) ซึ่งจะทำหน้าที่รับข้อมูลเข้าตีความหมายเท่าที่ระดับสติปัญญาจะรับรู้ได้โดยนำสิ่งใหม่ มาปรับให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ถ้าข้อมูลใหม่ที่ได้รับเข้ามานั้นแตกต่างจากข้อมูลเดิมมากก็ไม่สามารถเข้าใจข้อมูลใหม่ได้หมดจึงต้องปรับข้อมูลก่อนรับเข้าไปในโครงสร้างทางความคิด ส่วนการปรับขยายโครงสร้างที่มีอยู่แล้วภายในให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ โดยปรับโครงสร้างทางความคิดให้เหมาะสมกับประสบการณ์ที่จะรับเข้าไป เทคนิคการใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในปัจจุบัน โดยนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพความคิดมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่จะกำหนดสิ่งที่ตนเองต้องการรู้ได้อย่างอิสระมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นการพัฒนาผู้เรียนในการที่จะแก้ไขปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน^{๑๖}

ทองสุข คำธนะ^{๑๗} กล่าวว่า การสอนด้วยวิธีการใช้ปัญหาเป็นฐานมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานจิตวิทยาพุทธิปัญญานิยม (Cognitive Psychology) ซึ่งมีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑) คอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ว่า คือ กระบวนการสร้างความหมายของสิ่งต่างๆ จากความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมในโครงสร้างความรู้ของผู้เรียนถ้าความรู้ใหม่สอดคล้องกับโครงสร้างความรู้เดิม สมองก็จะใช้กระบวนการดูดซึม (Assimilation) เข้าไปไว้ในโครงสร้างความรู้เดิมนั้น ถ้าความรู้ใหม่ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างความรู้เดิมสมองก็จะปรับเปลี่ยน (Accommodation) โครงสร้างความรู้เดิมนั้นใหม่ให้เข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้รับ

๒) การประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ (Information Processing) มีแนวคิดพื้นฐานผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมอัตราการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ ตามความสามารถและวิธีการของตนเองเพื่อให้ได้ข้อมูลตามต้องการ โดยผู้เรียนจะนำสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหา

๓) ทฤษฎีสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural theories) เป็นการฝึกปฏิบัติด้านปัญญา (Cognitive Apprenticeship) ที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนในขั้นตอนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

๒.๑.๔ จุดมุ่งหมายของการจัดเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

^{๑๖} เบญจวรรณ อ่วมมณี, “การพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน, (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙), ๔๖.

^{๑๗} ทองสุข คำธนะ, “ผลการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีต่อความสารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลผู้สูงอายุของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๕๗.

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาการคิด การแก้ปัญหาและทักษะทางปัญญา เรียนรู้บทบาทของผู้ใหญ่โดยผ่านทางประสบการณ์จริง และพัฒนาโดยอิสระเรียนรู้ตามธรรมชาติ

วีชรา เลาเรียนดี^{๑๖๖} ระบุว่าจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) มีดังนี้

๑. เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา
๒. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
๓. พัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสม
๔. พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
๕. เพื่อใช้ความรู้พื้นฐานที่สามารถวัดได้
๖. สร้างความพึงพอใจในตนเองและแรงจูงใจในตนเอง
๗. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ใช้คอมพิวเตอร์เป็น
๘. พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ
๙. พัฒนาความสามารถในการพัฒนาเป็นทีม
๑๐. พัฒนาทักษะการสื่อความหมาย
๑๑. พัฒนาการใช้ความคิดเชิงรุก
๑๒. พัฒนาทักษะในการทำงานในสถานที่ทำงานร่วมกันกับผู้อื่น

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีดังนี้ ๑) พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ๒) สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีบทบาทสำคัญในการคิดและตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) พัฒนาทักษะความสามารถในการทำงานเป็นทีม การยอมรับผู้อื่น การมีบทบาทในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และ ๔) พัฒนาระบบการคิด การใช้เหตุผล

๒.๑.๕ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดความคิด ทักษะแก้ปัญหา มีขั้นตอน ดังนี้

๑. สังเกต ผู้เรียนศึกษาข้อมูล รับรู้และทำการเข้าใจในปัญหาจนสามารถสรุปและนำหน้าในปัญหา
๒. วิเคราะห์ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เพื่อแยกแยะประเด็นปัญหาสาเหตุและลำดับความสำคัญของปัญหา
๓. สร้างทางเลือก เปิดโอกาสให้นักเรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย

---

^{๑๖๖} วีชรา เลาเรียนดี, เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, (นครปฐม : โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๘), หน้า ๙๖.

๔. ประเมินทางเลือก พิจารณาข้อมูลทางเลือกต่างๆ ประเมินทางเลือก ผู้เรียนวางแผนบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อรายงานตรวจสอบทางเลือกให้ถูกต้อง

พจนารถ บัวเขียว^{๑๙} ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาตามแนวคิดของโรเบิร์ต เดวิด และคนอื่นดังนี้

๑. การเรียนรู้ปัญหา ครูเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมสร้างบรรยากาศ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยการนำภาพ ข่าว และนิทานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ มาสนทนากับผู้เรียน

๒. การกำหนดขอบเขตของปัญหา (ผู้สอนเป็นผู้เสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาแก่ผู้เรียน) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและกำหนดขอบเขตของปัญหาได้อย่างถูกต้องโดยการใช้สื่อหรือวิธีการต่างๆที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจปัญหาและแสวงหาคำตอบต่อไป

๓. ค้นหาข้อแก้ปัญหา เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบโดยผู้เรียนร่วมกับอภิปรายหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการนำความรู้ ความเข้าใจ และข้อมูลต่าง ๆ มาใช้

๔. เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาโดยขั้นนี้ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้คัดเลือกและตีความแล้วมาสรุปเพื่อหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ดี และเหมาะสม ซึ่งสมาชิกในกลุ่มมีความเห็นตรงกันและยอมรับร่วมกัน

๕. การนำไปใช้และประเมินผล นักเรียนร่วมกิจกรรมที่แสดงถึงทางเลือกนั้นและร่วมกันสรุปถึงวิธีการ และข้อมูลที่ได้รับอีกครั้งหนึ่ง

กรมวิชาการ ๒๕๔๓^{๒๐} กำหนดวิธีการสอนแบบแก้ปัญหามี ๗ ขั้นตอน คือ

๑. กำหนดปัญหา ระบุว่าต้องมีข้อสงสัยสิ่งที่สับสน คลุมเครือ ไม่แน่นอนหรือความรู้ไม่จริง และมีความปรารถนาที่จะเรียนรู้ให้แน่ชัด

๒. ตัดสินใจที่จะวางแผนแก้ปัญหา เป็นการวางแผนในการรวบรวมข้อมูล

๓. เก็บข้อมูล การลงมือค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆที่หลากหลาย

๔. ตั้งสมมติฐาน นักเรียนอาจคาดคะเนว่าสิ่งใดคือคำตอบโดยใช้เหตุผล

๕. พิสูจน์ นำข้อมูลต่างๆมาวิเคราะห์ ทดลอง พิจารณาความน่าเชื่อถือและหาข้อมูล

ที่ถูกต้อง

๖. วิเคราะห์ ข้อมูลใดมีเหตุผลสนับสนุนมากที่สุด

๗. สรุปผล ลงความเห็นว่าควรเชื่อสมมติฐานใด

^{๑๙} พจนารถ บัวเขียว, “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่สอนโดยการสอนแบบแก้ปัญหาที่ใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์”, **ปริญญาานิพนธ์การศึกษาหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐-๑๑.

^{๒๐} กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, **การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาสนา, ๒๕๔๓).

วิชเนีย ทศศะ^{๒๑} เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

๑. ชั้นเสนอสถานการณ์ปัญหา
๒. ชั้นระบุและวิเคราะห์ปัญหา
๓. ชั้นตั้งสมมติฐานและกำหนดวิธีการเรียนรู้
๔. ชั้นดำเนินการตามแผน
๕. ชั้นนำเสนอผลงาน
๖. ชั้นอภิปรายและร่วมกันสรุป
๗. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

สุธี พรรณพญา^{๒๒} กล่าวถึงขั้นตอนของการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักฐาน ดังนี้ คือ การระบุและนิยามปัญหา การคาดคะเนคำตอบล่วงหน้า (สมมติฐาน) และการกำหนดประเด็นการเรียนรู้ การสืบค้นด้วยวิธีการและจากแหล่งที่วางแผนไว้ การนำความรู้มาอธิบายแก่สมาชิกในกลุ่ม การนำเสนอความรู้ และผลงานของกลุ่มเพื่อสะท้อนกับสมาชิกทั้งชั้น การขยายความรู้เพื่อเติมจากคำถามที่เกิดขึ้นใหม่ และการบรรยายสั้นๆ และการสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้เพื่อนำไปแก้ปัญหา

เบญจวรรณ อ่วมมณี^{๒๓} กล่าวถึงขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

๑. ชั้นระบุปัญหา
๒. ชั้นทำความเข้าใจกับปัญหา
๓. เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา
๔. เลือกแนวทางโดยใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินวิธีการแก้ปัญหา
๕. เลือกหนึ่งแนวทางที่เป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด
๖. นำเสนอวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาและแผนปฏิบัติการ
๗. ดำเนินการแก้ปัญหา สรุปผลและประเมินผล

Cruikshank^{๒๔} กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบProblem Solving Approach; PSA มีดังนี้

^{๒๑} วิชเนีย ทศศะ, “การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและแบบสืบเสาะหาความรู้”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗), หน้า ๑๓.

^{๒๒} สุธี พรรณพญา, “การใช้ปัญหาเป็นหลักในการสอนเรื่องไฟฟ้า ของนักเรียนสถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์”, **ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาศาสตร์ศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา**, ภาควิชาศึกษา: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗), หน้า ๘.

^{๒๓} เบญจวรรณ อ่วมมณี, “การพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน**, (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗), ๕๑-๕๒.

๑. บรรยายสภาพปัญหา
๒. กำหนดคุณค่าของปัญหาให้ชัดเจน
๓. วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา
๔. ประเมินวิธีแก้ปัญห
๕. เตรียมการและสรุปวิธีที่ดีที่สุด

Arends^{๒๕} เสนอขั้นตอนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักไว้ ดังนี้

๑. แนะนำปัญหา (Orient students to the problem) เพื่อแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน บอกสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำ และแนะนำขั้นตอนการศึกษา

๒. กำหนดงานที่ต้องดำเนินการ (Organize students for study) เพื่อช่วยผู้เรียนกำหนดงานที่ต้องทำ

๓. รวบรวมข้อมูล (Assist independent and group investigation) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลหรือดำเนินการทดลองเพื่อค้นหาข้อมูล

๔. เตรียมนำเสนอผลงาน (Develop and present artifacts and exhibits) เพื่อช่วยผู้เรียนวางแผน

๕. วิเคราะห์ และประเมินผลการทำงาน (Analyze and evaluate the problem-solving Process) เพื่อช่วยผู้เรียนวิเคราะห์ และประเมินกระบวนการแก้ปัญห

การแก้ปัญหโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในปัจจุบัน โดยนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการคิด มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่จะกำหนดสิ่งที่ตนเองต้องการรู้ได้อย่างอิสระ มีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาผู้เรียนในการที่จะแก้ปัญหที่พบในการปฏิบัติงาน

สรุปขั้น ตอนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มา ดังนี้ ๑) ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา ๒) ขั้นการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา ๓) ขั้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญห ๔) ขั้นการเลือกวิธีการแก้ปัญห ๕) ขั้นดำเนินการแก้ปัญหและนำไปใช้ ๖) ขั้นสรุปผลการแก้ปัญห

จากการเสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันพอจะสรุปภาพรวมของแนวคิดการจัดขั้นตอนการเรียนรู้ได้เป็น ๒ กลุ่มคือ

๑. กลุ่มแนวคิดที่เน้นบทบาทครูในการควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดำเนินไปตามกรอบเนื้อหาเพื่อให้การเรียนรู้ได้สาระตามที่หลักสูตรกำหนด เช่น ในการนำเข้าสู่การเรียนรู้ด้วยสถานการณ์ที่ครูเตรียมไว้และประเด็นคำถามที่ครูจัดเตรียม แล้วนักเรียนมีหน้าที่ทำความเข้าใจยอมรับ ตระหนักและดำเนินกิจกรรมตามประเด็นเหล่านั้น

๒. กลุ่มแนวคิดที่เน้นบทบาทผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทั้งหมด โดยมีความเชื่อว่านักเรียนจะสามารถตั้งประเด็นการเรียนรู้ได้ครอบคลุมสาระพื้นฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรืออาจมากกว่าที่หลักสูตรกำหนดไว้

^{๒๕} CruickShank,Donald R., **The Ate of Teaching**, (New York: McGraw, 1995), 416-419.

^{๒๕} Arends,Richard I., **Learning to Teach.4th ed.**, (New Jersaey: McGraw, 1987), 362-366.

๒.๑.๖ บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนในบทบาทของครู การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการปรับวิธีการเรียน และเปลี่ยนวิธีการสอนที่เป็นแบบบรรยายมาเป็นแบบเน้นที่ตัวของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนจะมี ดังนี้

บทบาทของผู้สอน

บทบาทของผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษากับผู้เรียนประจำกลุ่มย่อยต่างๆ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากวิธีการเรียนการสอนแบบเดิม มาเป็นวิธีการสอนแบบใหม่ดังนี้

สุมนา อัครประยูทธ์กุล^{๒๖} กล่าวว่าบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

๑. ควบคุมการเรียนการสอนในกลุ่มย่อย
๒. กำกับการเรียนของกลุ่มย่อยจากบทเรียน
๓. กระตุ้นด้วยคำถาม ชี้แนะแนวทางในการเรียน
๔. ทบทวนสรุปงานกลุ่ม
๕. ให้ข้อมูลย้อนกลับ และประเมินผล
๖. แนะนำแหล่งค้นคว้า
๗. สร้างสถานการณ์เพื่อสะท้อนแนวคิด
๘. เลือกข้อมูลที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง
๙. ใช้ภาษาที่ดีในการเขียนคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียนเลือก สร้างและ

ดำเนินการประเมินผลการเรียน

สุปรียา วงษ์ตระหง่าน^{๒๗} กล่าวว่าครูอาจเป็นเพียงแหล่งความรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามทำความเข้าใจ จากสิ่งที่ได้ศึกษามาแล้ว หรือครูอาจควบคุมกลุ่มย่อย (Tutor) ที่คอยกระตุ้นเล่า ผู้เรียนให้คิดหาคำตอบ และคุมการอภิปรายให้อยู่ในประเด็นครูต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ความล้มเหลวในการเรียนรู้แบบนี้คือครูมักจะไม่อดทนในการรอคอยคำตอบจากผู้เรียน และมักจะให้คำตอบออกไปเลย

สมพันธ์ หิณชีระนันท์ และกรองไต่ อุณหสุตร^{๒๘} กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า ผู้สอนประจำกลุ่มมีบทบาทในการสอนแบบบรรยายน้อยมาก แต่จะมี

^{๒๖} สุมนา อัครประยูทธ์กุล, “การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก”, วารสารแนะแนว, ๒๙ ม๑๕๗ (กุมภาพันธ์ – มีนาคม): ๒๕๓๘, หน้า ๕๔.

^{๒๗} สุปรียา วงษ์ตระหง่าน, “การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก”, วารสารข่าวสาร กองบริการศึกษา, ๑๔, ๑๐๑ (มกราคม): ๒๕๔๖, หน้า ๓.

^{๒๘} สมพันธ์ หิณชีระนันท์ และกรองไต่ อุณหสุตร, รายงานวิจัยการประเมินผลการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์, (วารสารพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ๖๕, ๒๒, ๒๕๔๐), หน้า ๑๒.

บทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำความรู้ เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดความรู้ และจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นฐานในการเรียน

วิชา เล่าเรียนดี^{๒๙} ให้ข้อแนะนำในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน(Problem Based Learning; PBL) ดังต่อไปนี้

๑. ให้เด็กได้รู้จักคุ้นเคยและมีประสบการณ์ เกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ ๕ ชั้น ได้ แก่ ปัญหาและนิยามปัญหา การตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และสรุปเสนอผล

๒. เลือกสถานการณ์ ที่จะนำไปสู่ปัญหาที่น่าสนใจและหลากหลาย และสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้

๓. เตรียมใบความรู้และใบกิจกรรมสำหรับนักเรียน

๔. เตรียมพร้อมด้านสื่อ สารความรู้เพิ่มเติมสำหรับนักเรียน

๕. ระบุกิจกรรมการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจนในแผนการสอน

๖. กำหนดวิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

เบญจวรรณ อ่วมมณี^{๓๐} กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า ผู้สอนไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนรักในวิชาชีพนั่น ให้มีวิธีที่ถูกต้องและเสริมสร้างสติปัญญาในระดับสูง ผู้สอนยังมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน สร้างบทเรียนที่เป็นสถานการณ์ปัญหา ที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่เป็นแนวคิดสำคัญของปัญหานั้น

สรุปได้ว่าบทบาทที่สำคัญของครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผู้สอนมีบทบาท

- ๑) เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็น
- ๒) ให้คำปรึกษาแนะแนวมากกว่าการชี้แนะ คอยกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ๓) ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิธีการหาคำตอบมากกว่าการถามเพื่อต้องการคำตอบ
- ๔) ยอมรับและทำความเข้าใจกระบวนการคิดของนักเรียน เพื่อหาวิธีการกระตุ้นให้มีการพัฒนา และ
- ๕) เตรียมการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของผู้เรียน

บทบาทของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การทำความเข้าใจในบทบาทของผู้เรียนต้องให้มีความชัดเจนจะช่วยให้ครูสามารถกำกับให้คำปรึกษาแนะนำ ระหว่างการ

^{๒๙} วิชา เล่าเรียนดี, เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, (นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๘), หน้า ๙๘ – ๙๙.

^{๓๐} เบญจวรรณ อ่วมมณี, “การพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน, (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙), หน้า ๕๗.

จัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยกล่าวถึงบทบาทของผู้เรียน ดังนี้

สุปรียา วงษ์ระหงาน^{๓๑} กล่าวว่านักเรียนจะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้จะมีโอกาสได้ฝึกการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนจะต้องกำหนดทุกอย่างตั้งแต่วัตถุประสงค์ วิธีการเรียนรู้ เป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตนักเรียนจะมีบทบาทในการเรียนรู้พอสรุปได้ดังนี้

๑. การรับรู้และตีความหมายข้อมูลที่ได้รับ
๒. สร้างข้อสมมติฐานจากข้อมูลที่มี
๓. ใช้วิธีการที่หลากหลายในการค้นหาข้อมูล
๔. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
๕. นำความรู้ที่ได้มารับมาสร้างข้อสรุป

สรุปได้ว่าบทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จะต้องเป็นผู้ที่ทำการกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรและจะทำอย่างไร ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องรับผิดชอบเรียนรู้ด้วยความคิดริเริ่มของตนเอง เพื่อทำการวางแผนการเรียนรู้ ดำเนินการรวมถึงการประเมินผล ดังนั้นผู้เรียนต้องมีบทบาทในการตั้งคำถาม และใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนิน การสืบค้นหาคำตอบ วิเคราะห์และอภิปรายข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปที่เหมาะสมกับบทบาทของผู้เรียนเปรียบเทียบกับเสมือนผู้แก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างแท้จริง

๒.๑.๗ ประโยชน์ของการจัดเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) มีประโยชน์ ดังนี้

สุนนา อัครายุทธ์กุล^{๓๒} กล่าวว่าประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) มีประโยชน์ต่อนักเรียนมีดังนี้

๑. เรียนรู้กระบวนการแสวงหาความรู้และการแก้ปัญหา
๒. เรียนรู้การตอบสนองต่อปรากฏการณ์ใหม่อย่างเป็นระบบ
๓. เรียนรู้วิธีการศึกษาด้วยตนเอง
๔. ฝึกฝนความเชื่อมั่นในวิชาที่เรียนและการทำงานเป็นทีม
๕. เรียนรู้การประเมินตนเอง เพื่อนและระบบงาน

วิฒนา รัตนพรหม^{๓๓} เสนอว่าประโยชน์ของ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) ดังนี้

^{๓๑} สุปรียา วงษ์ระหงาน, การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก, (วารสารข่าวสาร กองบริการศึกษา.๑๔,๑๐๑ (มกราคม), ๒๕๔๖), หน้า ๓.

^{๓๒} สุนนา อัครายุทธ์กุล, การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก, (วารสารแนะแนว ๒๙ ม๑๕๗ (กุมภาพันธ์ - มีนาคม), ๒๕๓๘), หน้า ๕๔.

๑. เป็นการเตรียมผู้เรียนให้เผชิญกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริงถ้าผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่นักเรียนกับชีวิตจริง จะทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ มากกว่าการเน้นบทบาทของครูเป็นสำคัญ การเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่ม ดำเนินการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๓. เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการตัดสินใจของผู้เรียนเองว่าจะเรียนรู้อะไรและเรียนรู้อย่างไร ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการเรียนรู้

๔. เป็นการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ มีการบูรณาการทั้งวิธีการเรียนรู้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายและมีคุณภาพ

๕. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม

การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดวิเคราะห์ ใช้ความเป็นเหตุเป็นผลในการดำเนินการเรียนแต่ละขั้นตอนด้วยตนเอง ดังนั้นคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานสามารถกล่าวสรุปได้ดังนี้

๑. จากการเรียนแบบเก่า นักเรียนส่วนใหญ่จะถูกเน้นให้ท่องจำ บอกรวดในห้องเรียนมากกว่าที่จะมีการลงมือปฏิบัติจริง แต่ในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานจะพยายามมุ่งไปที่การให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้กับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเจอกับปัญหาจริง ได้ลงมือแก้ไขอย่างจริงจังจึงมีการลงมือปฏิบัติจริง การเรียนแบบนี้ถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning)

๒. ผู้เรียนจะมีการนำพาตัวเองในการเรียนรู้ และมีความรับผิดชอบในการเรียนเพิ่มมากยิ่งขึ้น เมื่อปัญหาเกิดขึ้น ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องหาข้อมูลด้วยตัวเองเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการใช้วารสาร ข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงการพูดแลกเปลี่ยน ซึ่งขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญในการหาข้อมูลเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้นด้วย

๓. การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นสูงมากขึ้นและมีการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆมากขึ้น การเรียนในบริบทของความจริง ไม่เพียงแต่ทำให้การเรียนเป็นไปอย่างลึกซึ้งและคงทนเพียงเท่านั้น แต่ยังคงเพิ่มทักษะของความรู้ในการถ่ายโอนจากห้องเรียนไปสู่การทำงานได้ ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability) นี้เพิ่มขึ้นเนื่องจากผู้เรียนสามารถที่จะฝึกฝนความรู้และทักษะในการปฏิบัติจริงได้เนื่องจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนรู้เกิดการจินตนาการที่ดีขึ้นเมื่อต้องทำความรู้และทักษะที่เรียนมาได้ใช้ในการทำงานจริง

๔. การรู้จักการทำงานเป็นทีม และมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้นก็คือประโยชน์ที่สำคัญอีกอย่างที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพราะว่าในอนาคตผู้เรียนจะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมก็ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในชีวิต การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานผู้เรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การประเมินอภิปราย

๕. ผู้เรียนจะมีทัศนคติในการจงใจตัวเองเพิ่มขึ้น นักวิจัยหลายท่านจากผลการสำรวจว่าผู้เรียนโดยทั่วไปชอบการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและอัตราการเข้าชั้นเรียนมีสูงจากเพื่อนร่วม

^{๓๓} วัฒนา รัตนพรหม, การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก, (วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ (มกราคม – เมษายน), ๒๕๔๘), ๓๔.

กลุ่ม รวมถึงการช่วยกันแสดงผลงานมากกว่าการเรียนรู้ ผู้เรียนคิดว่าการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการที่น่าสนใจ สนุก สนานและการกระตุ้น ให้ผู้เรียนยืดหยุ่นในการเรียนมากขึ้น เพราะว่าคุณภาพของการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานนี้ไม่มีการบังคับและผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างเป็นตัวของตัวเองทัศนคตินี้เองทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

๖. ความสัมพันธ์ของครูผู้สอนกับนักเรียน ครูผู้สอนถือได้ว่าเป็นผู้แนะแนวทางและใกล้ชิดกับนักเรียนเมื่อครูผู้สอนรู้ถึงความต้องการความสนใจของผู้เรียนแล้วปัญหาที่นำมาแก้ไขก็จะกลายเป็นแรงจูงใจอย่างดีในการเพิ่มบรรยากาศการทำงานเป็นกลุ่มให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีการเรียนที่จำนำพาตัวเองในการเรียน และมีทักษะในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะประกอบเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตทางด้านความคิดของผู้เรียน

๗. ระดับในการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้น ผู้เรียนจะมีการพัฒนาความเข้าใจเพิ่มมากยิ่งขึ้นตามลำดับขั้นตอนของการเรียนเริ่มจากการนำความรู้เก่ามาใช้เรียนรู้ในบริบทที่คล้ายคลึงกับสิ่งที่จะเกิดในอนาคต มีการเรียนรู้ที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมจำนำมาแก้ไขปัญหาคือได้ที่ดีที่สุด ซึ่งจุดนี้เองผู้เรียนจะมีการพัฒนาระบบในการคิด การเข้าใจและนำกลับมาใช้ได้เพราะว่าเนื้อหาที่เรียนอยู่ในบริบทที่เคยเรียนมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการให้คำนิยาม ข้อมูลต่างๆ ทฤษฎีต่างๆ ความสัมพันธ์รวมทั้งหลักต่างๆก็อยู่ในบริบทนั้นๆ

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสรุคนิยม (Constructivism) เป็นการส่งเสริมให้นักเรียน เรียนรู้กระบวนการแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง เรียนรู้และพัฒนาการทำงานร่วมกัน พัฒนาด้านการใช้เหตุผล พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและความรับผิดชอบจะเห็น ได้ว่า การเรียนรู้ แบบปัญหาเป็น ฐานนี้ เป็นแนวความคิดในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะที่จะเป็นในการดำรงชีวิตหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นทักษะในการแก้ไขปัญหา ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นทักษะในการนำพาตัวเองในการเรียนรู้ทักษะในการรับผิดชอบ รวมถึงมีการพัฒนาระบบในการคิดอย่างเป็นขั้นตอน จากประโยชน์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ทำให้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้กับหลายสาขาวิชา

๒.๑.๘ แนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีดังนี้^{๓๔}

๑. ให้เสนอรายการการดำรงแก้ปัญหา ทั้งเป็นงานเดี่ยวที่เป็นงานกลุ่ม
๒. ตรวจการเขียนบันทึกผลการเรียนรู้ผู้เรียนของตนเอง ของผู้เรียนแต่ละคน
๓. ใช้แบบประเมินโดยให้เพื่อนประเมินกันและกันซึ่งต้องกำหนดเกณฑ์การประเมิน

^{๓๔} วุฒรา เล่าเรียนดี, เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับมืออาชีพ, (นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙), หน้า ๙๙.

๔. ใช้แบบสังเกตประเมินผลระหว่างการเรียนรู้

๕. ทดสอบด้วยการใช้ วิเคราะห์ ปัญหาคิด หาแนวทางการแก้ ปัญหาและ ดำเนินการแก้ปัญหาเป็นรายบุคคลโดยกำหนดปัญหาให้ปฏิบัติตามขั้นตอน

๖. สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

๗. ใช้ข้อสอบ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ทั้งนี้ข้อดีในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาโดยตรง ทำให้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทักษะในการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สามารถถ่ายโยงไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ส่งผลให้ผู้เรียนอย่าง เข้าใจและสามารถจดจำได้นานเกิดเป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง และสามารถพัฒนาไปเป็นผู้ที่มีการ เรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learner) สำหรับข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือผู้สอนต้องมีความชำนาญในการเตรียมและเลือกสื่อการเรียนการสอนทั้งที่เป็นเอกสาร โสต ทัศนูปกรณ์ต่างๆ และจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในการศึกษา ค้นคว้าที่หลากหลายจึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้เรียนอาจไม่มั่นใจในความรู้ที่ ตนค้นคว้ามาและทำให้เกิดความลึกลับสงสัยในเนื้อหาอื่นๆ ซึ่งจะกลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการ เรียนรู้ของผู้เรียนเอง รวมทั้งต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น ทั้งฝ่ายผู้เรียนและผู้สอน ฝ่ายผู้เรียนเนื่องจากต้อง ค้นคว้าและศึกษาด้วยตนเองจึงต้องใช้เวลามากขึ้น และฝ่ายผู้สอนจะต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในช่วง เตรียมการเรียนการสอน

๒.๒ การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นับเป็นลักษณะหนึ่งของการสร้างสรรค์ที่เกิดจาก กระบวนการคิดของสมองซึ่งมีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่ จนนำไปสู่การ คิดค้นและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่ หรือรูปแบบความคิดใหม่ เช่น การมีความคิดสร้างสรรค์ ใน การทำงาน การเรียน หรือกิจกรรมที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นับเป็นลักษณะหนึ่งของการสร้างสรรค์ที่เกิดจากความสามารถในการแก้ปัญหาได้มีผู้ให้ความหมายที่ ต่างแนวคิดไว้ดังนี้

๒.๒.๑ ความหมายและลักษณะของการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ^{๓๕} ได้ให้ความหมายว่า การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็นความคิด สร้างสรรค์ขั้นทฤษฎี คือมีการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆที่มีความแปลกใหม่หลากหลายได้จากการคิด สร้างสรรค์ทั้งในด้านการคิดคล่อง ริเริ่ม ยืดหยุ่น และละเอียดลออซึ่งเป็นความคิดสร้างสรรค์ขั้นปฐม ภูมิ แล้วจึงพิจารณานำไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาในขั้นทฤษฎี

^{๓๕} สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ, เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๓๗).

Isaksen^{๓๖} กล่าวว่า การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็นกรอบแนวคิดวิธีการที่ได้รับการออกแบบในการช่วยเหลือผู้แก้ปัญหาด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำไปสู่เป้าหมายด้วยความสำเร็จ สามารถเอาชนะอุปสรรคและเป็นส่งเสริมพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์

Treffinger, Isaksen and Dorval^{๓๗} ได้กล่าวว่า การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบที่ใช้สำหรับการแก้ปัญหาและจัดการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ เพื่อไปสู่เป้าหมายและความฝันที่เป็นจริง

จากแนวคิดดังกล่าวสรุป ได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นความสามารถอย่างหนึ่งของบุคคลซึ่งหมายถึง กระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอนมีการประยุกต์ใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สัญชาตญาณ แนวคิดใหม่ๆ ร่วมกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ปัญหา เพื่อค้นหาทางเลือกที่มีคุณค่าในการแก้ปัญหานั้นๆ

๒.๒.๒ ประเภทของปัญหา

ในการจัดประสบการณ์เพื่อนำมาสู่การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ครูจำเป็นต้องเลือกปัญหาให้มีความเหมาะสม ลักษณะของปัญหาที่สามารถนำมาใช้^{๓๘} มีลักษณะดังนี้

๑. เป็นปัญหาปลายเปิด ซึ่งเป็นปัญหาที่สร้างขึ้นให้มีคำตอบเปิดกว้าง มีคำตอบหรือมีแนวทาง หรือวิธีการหาคำตอบได้หลายวิธี
๒. แปลกใหม่ ชับซ้อน นักเรียนไม่คุ้นเคยมาก่อน
๓. ดึงดูดความสนใจ ทำลายความสามารถของนักเรียน
๔. เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงหรือมีความหมาย เหมาะกับระดับความสามารถของนักเรียน
๕. มีความเชื่อมโยงกับบทเรียน สามารถหาคำตอบ หรืออธิบายวิธีหาคำตอบได้โดยใช้ความรู้พื้นฐาน
๖. เหมาะกับยุทธวิธีแก้ปัญหาที่จะแทนนากับนักเรียนในบทเรียนนั้นๆ
๗. บางปัญหาสามารถสอดแทรกความรู้หรือใช้เป็นสื่อจุดประกายความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น

สรุปจากประเภทของปัญหาดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ควรกำหนดปัญหาที่นำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็ก และพิจารณาจากปัญหาที่สอดคล้องกับความเข้าใจที่เด็กต้องการเรียนรู้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน และเป็นปัญหาที่เด็กมีประสบการณ์เดิม ย่อมทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการแก้ปัญหาได้หลากหลายวิธีและแปลกใหม่

^{๓๖} Isaksen S.G., Dorval, K.B., and Treffinger, D.J., *Creative Approaches to problem Solving*, (Dubuque, IA : Kendall-Hunt., 1994), 52.

^{๓๗} Treffinger, Isaksen and Dorval, K.B., *Creative Problem Solving : An Introduction*, (4th ed. Waco : Prufrock Press, 2004), 16.

^{๓๘} Reys, Rober E., and others, *Helping Children Learn Mathematics*, (Boston : Allyn and Bacon, 1992), 11-12.

๒.๒.๓ องค์ประกอบของความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผู้ที่แก้ปัญหาจำต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ^{๓๔} ดังนี้

๑. ความสามารถในการทำความเข้าใจปัญหา นักเรียนรับรู้ปัญหาได้จากการอ่านและการฟัง นักเรียนต้องทำความเข้าใจปัญหา ซึ่งต้องอาศัยองค์ความรู้เกี่ยวกับศัพท์บทนิยาม มโนคติ และข้อเท็จจริงต่างๆ ทางคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาซึ่งแสดงถึงศักยภาพทางสมองของนักเรียน ในการรำลึกถึงและความสามารถในการนำมาเชื่อมโยงกับปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ การรู้จักเลือกใช้กลวิธีมาช่วยในการทำความเข้าใจปัญหา

๒. ทักษะในการแก้ปัญหา เมื่อนักเรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาอยู่เสมอ ทำให้ได้พบปัญหาต่างๆ หลายรูปแบบ มีประสบการณ์ในการเลือกใช้ยุทธวิธีต่างๆ เพื่อนำไปใช้ได้เหมาะสมกับปัญหาสามารถนำปัญหาที่คุ้นเคยมาเทียบเคียงกับปัญหาใหม่ นักเรียนที่มีทักษะในการแก้ปัญหจะสามารถวางแผนเพื่อกำหนดยุทธวิธีในการแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม

๓. ความสามารถในการคิดคำนวณและความสามารถในการให้เหตุผล ในขั้นตอนการลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ใน การแก้ปัญหา นักเรียนจะต้องใช้การคิดคำนวณและการอธิบายให้เหตุผลซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง

๔. ความยืดหยุ่น นักแก้ปัญหาที่ดีอาจต้องมีการยืดหยุ่นในการคิดไม่ยึดติดในรูปแบบที่ตนเองคุ้นเคย แต่จะยอมรับรูปแบบและวิธีการใหม่ๆ เสมอ

๕. ความรู้พื้นฐาน ผู้แก้ปัญหาต้องมี ความรู้พื้นฐานที่ดีพอและความสามารถนำความรู้พื้นฐานมาใช้ได้อย่างสอดคล้องกับสาระของปัญหา จึงจะทำให้แก้ปัญหาได้

๖. ระดับสติปัญญา นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูงมีความสามารถในการแก้ปัญหามากกว่านักเรียนที่มีระดับสติปัญญาต่ำ

๗. วิธีสอนของครู กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นตัวนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดอย่างอิสระมีเหตุผล ย่อมจะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหามากกว่า กิจกรรมการเรียนการสอนแบบที่ครูเป็นผู้บอกให้รู้

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการแก้ปัญหาเป็นส่วนสำคัญที่เด็กต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อนำไปสู่ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวเกี่ยวข้องกับพัฒนาการและความสามารถตามวัย การฝึกฝนให้เด็กอยู่ในสถานการณ์ที่ให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นมีความท้าทาย กระตุ้นให้เด็กต้องการค้นคว้า เรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ตลอดจนครูจำต้องมีบทบาทที่จะอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้เด็กได้คิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่ผลของการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่เป็นสิ่งแปลกใหม่แตกต่างจากเดิม หลากหลายและมีคุณค่าเกิดประโยชน์

๒.๒.๔ การส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

^{๓๔} Baroody, Arthur J., Problem Solving, Reasoning and Communication, K-8 Helping Children Think Mathematically, (New York : Macmillan, 1993), 2-3.

การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริม การคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ลักษณะ^{๔๐} ดังนี้

๑. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่อิสระเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างงานใหม่โดยมีการติดตามและสนับสนุนให้เรียนรู้ได้ประสบผลสำเร็จตามสถานการณ์ และวิธีการให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สนับสนุนให้มีการเรียนรู้ด้วยการคิดที่หลากหลายโดยจัดเตรียมข้อมูลและห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่อิสระและไม่มีข้อจำกัด

๒. จัดเตรียมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างหลากหลายได้เลือกทำตามความสนใจที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

๓. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและปลอดภัย จะช่วยสนับสนุนและสร้างแรงเสริมความคิดนอกกรอบ โดยผู้เรียนจะยังสามารถสร้างสรรค์และพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

๔. สนับสนุนการเรียนรู้ และการนำไปใช้ของทักษะและเทคนิคการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่เหมาะสมทั้งในชั้นเรียนและกิจกรรมอื่นๆ

๕. สนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือกและมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และขั้นตอนที่ใช้ในการตัดสินใจ จะช่วยสร้างความรู้สึกรักของแต่ละบุคคลให้สามารถกำหนดตนเองได้ว่าเขาจะทำอะไรและทำอย่างไรให้ดีที่สุด

๖. จัดเตรียมเวลาให้เหมาะสมกับงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้สำเร็จและจัดเตรียมงานให้เหมาะสมกับเวลา เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ตามความจริง

๗. จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในสภาพสบายไม่มีการลงโทษ มีการแนะนำ สนทนากับผู้เรียนให้เกิดความมั่นใจในตนเอง มีการให้กำลังใจและห่วงใย แม้มีการทำงานที่ผิดพลาดหรือล้มเหลว

๘. ให้อิสระและมีทางเลือกที่หลากหลายแก่ผู้เรียนในการแก้ปัญหาและสร้างงานด้วยวิธีการใหม่ๆ

๙. สนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมเดี่ยวและกลุ่ม

๑๐. ความยุ่งยากและความวุ่นวายจะเกิดน้อยที่สุด เมื่อมีการวางแผนที่ชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายและจะต้องมีความยืดหยุ่นบ้างในบางครั้ง

๑๑. การสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นจากการเคารพที่มีต่อกันและการยอมรับระหว่างบุคคลจึงควรให้ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนและร่วมมือในการทำกิจกรรม

๑๒. สนับสนุนให้มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและมีการเอาใจใส่ดูแล การเปิดใจกว้างยอมรับวิธีการแก้ปัญหา แม้มีการขัดแย้งบ้างแต่ก็จะทำให้เกิดความคิดใหม่ขึ้นมาได้

๒.๒.๕ การประเมินผลการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

^{๔๐} Isaksen S.G., Dorval, K.B., and Treffinger, D.J., *Creative Approaches to problem Solving*, (Dubuque, IA : Kendall-Hunt, 1994).

Guilford^{๔๑} กล่าวว่า กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์และการคิดการแก้ปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นผลผลิตใหม่นั้นนับเป็นผลลัพธ์สูงสุด ท้ายของกระบวนการแก้ปัญหา ด้วยเหตุนี้ในการอธิบายการประเมินผลผลิตของการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จึงสามารถนำหลักเกณฑ์การประเมินผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์มาอธิบายไปด้วยกัน

Young^{๔๒} ได้เสนอเกณฑ์การประเมินผลงานว่า ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. มีความแปลกใหม่ (Newness) โดยพิจารณาจากลักษณะย่อย คือ
  - ๑.๑ ใหม่ในฐานะต้นคิด (New as Original)
  - ๑.๒ ใหม่จากกลุ่มอ้างอิง (New as Statistically Infrequency)
  - ๑.๓ ใหม่ในลักษณะที่แตกต่างจากแนวทางทั่วไป (New as a Change from the Regular Way)
  - ๑.๔ ใหม่ในฐานะที่สร้างขึ้นใหม่ (New as Renovated Rejuvenated or Regenerated)
๒. ความมีคุณค่า (Value Serve) โดยพิจารณาจากลักษณะย่อย คือ
  - ๒.๑ คุณค่าต่อผู้สร้างสรรค์ผลงาน (Value to the Creator)
  - ๒.๒ คุณค่าต่อผู้อื่น (Value to Others)

สำหรับการประเมินการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถพิจารณาได้จากการสังเกตและการใช้คำถาม ในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมทั้งกิจกรรมรายบุคคลและกลุ่ม ด้วยการบันทึกภาพพฤติกรรมและการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์พฤติกรรมและผลงาน การประเมินผลงาน โดยทำการประเมินเป็นระยะต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการความก้าวหน้าในการแสดงออกของการปฏิบัติกิจกรรมที่แสดงถึงการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสัมภาษณ์ที่มีการเตรียมคำถามให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นต่อการแสดงออก และต่อผลงานที่สังเกตจากการใช้ภาษา การเรียบเรียงคำพูดและการประยุกต์ใช้ต่อสิ่งที่เด็กแสดงออกในทางสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานของตนเองด้วยความภาคภูมิใจ

๒.๓ บริบทโรงเรียนอุ่มเหม้าประชาสรรค์

๒.๓.๑ ข้อมูลพื้นฐาน

ชื่อ โรงเรียนอุ่มเหม้าประชาสรรค์ ที่ตั้งอยู่เลขที่ - ถนนชยางกูร หมู่ที่ ๕ ตำบลอุ่มเหม้า อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒ โทรศัพท์ ๐-๔๒๐๕-๙๐๓๕ โทรสาร ๐-๔๒๐๕-๙๐๓๕ e-mail : umpschool@hotmail.com Website : www.umpschool.org เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

^{๔๑} Guilford, J.P., **Creativity**, (Penguin Education, 1973), 167-188.

^{๔๒} Young, J.G., **What is Creativity?**, (Journal of Creative Behavior 15,3, 1985), 77-78.

๒.๓.๒ ประวัติการก่อตั้ง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เยาวชนในเขตชนบทได้เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มากที่สุด ดังนั้นกรมสามัญศึกษาจึงอนุมัติให้โรงเรียนธาตุพนม ดำเนินการเปิดสาขาขึ้นที่ตำบลอู่หม่อม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยมอบหมายให้นายบัญญัติ ธนธีระกุล ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนธาตุพนม เป็นผู้ดูแลสาขาและเปิดรับสมัครนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ได้จำนวน ๒๙ คน โดยใช้อาคารเรียนของโรงเรียนอู่หม่อมมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในขณะนั้น

ในปีการศึกษา ๒๕๓๓ สภาตำบลอู่หม่อม ได้สร้างอาคารเรียนชั่วคราว ขนาด ๖ x ๙ เมตร ยาว ๔ เมตร จำนวน ๕ ห้องเรียน โดยสร้างบนที่ดินของโรงเรียนอู่หม่อมมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งสร้างห้องน้ำ ขนาด ๔ ที่ โดยได้รับความอนุเคราะห์วัสดุอุปกรณ์จากวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร โดยใช้งบประมาณก่อสร้างจำนวนเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท และได้รับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๑๒๒ คน รวมนักเรียนทั้งสิ้น ๑๕๑ คน ในปีการศึกษา ๒๕๓๔ รับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ได้จำนวน ๑๒๖ คน รวมนักเรียนทั้งสิ้น ๒๗๗ คน ทำให้ห้องเรียนไม่เพียงพอจึงขอใช้ใต้ถุนอาคารเรียนโรงเรียนอู่หม่อมมหาวิทยาลัย จำนวน ๔ ห้อง โดยใช้ผ้าขัดตะกั่วเป็นผนังห้องเพื่อกันแดดฝน

ต่อมาในวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ โรงเรียนธาตุพนม สาขาอู่หม่อม ได้จัดตั้งเป็นเอกเทศโดยใช้ชื่อว่า โรงเรียนอู่หม่อมประชาสรรค์ และได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ จำนวน ๖๕ ไร่ จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมป่าไม้ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของนิคมเกษตรกรรมทหารผ่านศึกนครพนม เพื่อใช้เป็นสถานที่ตั้งโรงเรียน โดยกรมสามัญศึกษาได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ นายเกรียงไกร ใจสุข ตำแหน่ง อาจารย์ ๑ โรงเรียนธาตุพนม ช่วยราชการสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม มาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารโรงเรียนอู่หม่อมประชาสรรค์ โดยมารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๔ และกรมสามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและก่อสร้าง ให้เป็นค่าก่อสร้างอาคารชั่วคราว และอาคารประกอบอื่น ๆ จำนวน ๑,๘๕๐,๐๐๐ บาท ใต้ถุนอาคารเรียนชั่วคราวขึ้นมาสร้างบนที่ดินของตนเอง เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

๒.๓.๓ จำนวนครู และนักเรียน

มีจำนวนครูทั้งหมด ๔๘ คน และมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๖๘๓ คน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม	ชั้น	ชาย	หญิง	รวม	ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----

ม.๑/๑	๔	๒๗	๓๑	ม.๒/๑	๖	๒๘	๓๔	ม.๓/๑	๙	๒๒	๓๑
ม.๑/๒	๑๒	๒๕	๓๗	ม.๒/๒	๑๕	๒๔	๓๙	ม.๓/๒	๑๒	๒๕	๓๗
ม.๑/๓	๒๓	๑๕	๓๘	ม.๒/๓	๑๙	๒๐	๓๙	ม.๓/๓	๑๖	๒๑	๓๗
ม.๑/๔	๑๙	๘	๒๗	ม.๒/๔	๒๓	๑๑	๓๔	ม.๓/๔	๑๖	๑๘	๓๔
ม.๑/๕				ม.๒/๕				ม.๓/๕			
รวม	๕๘	๗๕	๑๓๓	รวม	๖๓	๘๓	๑๔๖	รวม	๕๓	๘๖	๑๓๙

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม	ชั้น	ชาย	หญิง	รวม	ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
ม.๔/๑	๘	๒๖	๓๕	ม.๒/๑	๙	๒๐	๒๙	ม.๓/๑	๘	๒๘	๓๖
ม.๔/๒	๘	๓๐	๓๘	ม.๒/๒	๗	๑๘	๒๕	ม.๓/๒	๗	๒๕	๓๒
ม.๔/๓	๑๖		๑๖	ม.๒/๓	๑๔	๑๗	๓๑	ม.๓/๓	๒๑	๓	๒๔
ม.๔/๔				ม.๒/๔				ม.๓/๔			
รวม	๓๒	๕๖	๘๘	รวม	๓๐	๕๕	๘๕	รวม	๓๖	๕๖	๙๒

สรุปจำนวนนักเรียนรวม

จำนวน	ชาย	หญิง	รวม
ม.ต้น	๑๗๔	๒๔๔	๔๑๘
ม.ปลาย	๙๘	๑๖๗	๒๖๕
รวม	๒๗๒	๔๑๑	๖๘๓

ปรัชญาของโรงเรียน : อชเชว กิจจมา ตปปิ จงยงกิจให้สำเร็จในวันนี้

คำขวัญโรงเรียน : สามัคคีมีวินัยใฝ่เรียนรู้

วิสัยทัศน์ ภายในปีการศึกษา ๒๕๕๙ โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์เป็นสถาบันที่ผลิตนักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้การจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบของบุคลากรที่มีศักยภาพ

พันธกิจ

๑. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยจิตวิญญาณ
๓. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามแนวทางการกระจายอำนาจ เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
๔. สร้างเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
๕. จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา
๖. ยกระดับสถานศึกษาให้สูงขึ้น โดยการจัดกิจกรรมพิเศษ

๒.๓.๔ หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโรงเรียน อุ่มเหมาประชาสรรค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้นยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก โดยในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในสาระเศรษฐกิจศาสตร์เน้นความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการผลิต การแจกจ่ายและการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณลักษณะ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น มีคุณธรรมและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองเข้ากับบริบทแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะคุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมโดยได้กำหนดสาระต่างๆ^{๔๓} ดังนี้

๑. สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเองและการอยู่ร่วมกันอย่าง

^{๔๓}กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๑๓๒.

สันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

๒. สารระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญของการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ การปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สิทธิหน้าที่เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

๓. สารเศรษฐศาสตร์ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการผลิต การแจกจ่ายและการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการ การทรัพยากรที่มี อยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. สารประวัติศาสตร์ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ในอดีต ความเป็นมาของชาติวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

๕. สารภูมิศาสตร์ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของโลกทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรและภูมิอากาศของประเทศไทยและภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้น นอกจากมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะกระบวนการคิด เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว ยังรวมถึงการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโรงเรียนอุมห์หม่าประชาสรรค์ได้จัดทำหลักสูตร สถานศึกษาพุทธศักราช ๒๕๕๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โรงเรียนอุมห์หม่าประชาสรรค์ เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ ทั้งนี้หลักสูตร สถานศึกษาพุทธศักราช ๒๕๕๔ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โรงเรียนอุมห์หม่าประชาสรรค์ โดยแบ่ง ออกเป็น ๒ ระดับ คือระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑ - ม.๓) และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔ - ม.๖) ของโรงเรียนอุมห์หม่าประชาสรรค์ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๔ เป็นต้นมา

หลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวนี้นี้มีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่ได้กำหนดไว้ สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ

ครูผู้สอนว่าจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใดเพื่อก่อประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริงผู้วิจัยได้เลือกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

รหัสวิชา ส ๓๓๑๑๒ จำนวน ๑.๑ หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทางสังคมการปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก วัฒนธรรมไทยที่สำคัญ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากลสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและแนวทางการพัฒนา บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศไทย การเมืองการปกครอง การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับตนเองและครอบครัวกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา กฎหมายอาญาในเรื่องความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย กฎหมายอื่นที่สำคัญ ข้อตกลงระหว่างประเทศ

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตมีคุณธรรมจริยธรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม. ๔-๖/ ๑ ม. ๔-๖/ ๒ ม. ๔-๖/ ๓ ม. ๔-๖/ ๔ ม.๔-๖/๕

ส ๒.๒ ม. ๔-๖/ ๑ ม. ๔-๖/ ๒ ม. ๔-๖/ ๓ ม. ๔-๖/ ๔ รวม ๙ ตัวชี้วัด

ตารางที่ ๑ โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ภาคเรียนที่ ๒

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
๑	ความเจริญ	ส ๔.๒	๑.๑ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	๑

	ก้าว หน้าทาง วิทยาการและ เทคโนโลยี	ม.๔-๖/๒ ม. ๔-๖/๓	๑.๒ พัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี	๑
			๑.๓ ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี	๑
			๑.๔ ประเทศไทยกับวิทยาศาสตร์	๑
๒	ความขัดแย้ง ทางความเชื่อ และค่านิยม	ส ๔.๒ ม.๔-๖/๔	๒.๑ ความเชื่อและความขัดแย้ง	๑
			๒.๒ ความเชื่อที่เป็นต้นเหตุแห่งความขัดแย้ง	๑
			๒.๓ ลัทธิต่างๆ ทางการเมือง	๑
๓	การแข่งขัน และการ ประสาน ผลประโยชน์ ทางการเมือง และเศรษฐกิจ ระหว่าง ประเทศ	ส ๒.๒ ม.๔-๖/๑ ม. ๔-๖/๒ ม. ๔-๖/๓	๓.๑ มูลเหตุของความขัดแย้งและการแก้ไข ความขัดแย้งทางการเมือง และเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ	๒
			๓.๒ การประสานผลประโยชน์ทางการเมือง และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	๒
			๓.๓ การแข่งขันและประสานผลประโยชน์ที่มี สาเหตุสำคัญนำไปสู่ความร่วมมือระหว่าง ประเทศของโลก	๒
			๓.๔ องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค	๒
			๓.๕ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และ เศรษฐกิจหลัง สงครามเย็น	๒
คะแนนสอบกลางภาคเรียน				๒๑

ตารางที่ ๑ โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ภาคเรียนที่ ๒ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียน	มาตรฐานการ เรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
๔	สภาพการเอง และเศรษฐกิจ ในปัจจุบัน	ส ๔.๒ ม.๔-๖/๔	๔.๑ ประเภทของลัทธิการเมือง	๑
			๔.๒ ระบบการเมืองที่สำคัญ	๑
			๔.๓ ระบบเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑
			๔.๔ สงครามเวียดนาม สงครามอาหรับ - อิสราเอล สงครามอ่าวเปอร์เซีย	๑
			๔.๕ การล่มสลายของ สหภาพโซเวียต	๑
			๔.๖ ความเปลี่ยนแปลงของยุโรป	๑

			ตะวันออก - เซกโคสโลวาเกีย - ยูโกสลาเวีย	
			๔.๗ การรวมเยอรมันนี	๑
			๔.๘ การเปิดประเทศของจีน	๑
			๔.๙ ผลกระทบต่อประเทศไทย	๑
๕	การพัฒนา คุณภาพ ประชากร	ส ๒.๑ ม.๔-๖/๒	ปัญหาทางสังคมของไทย	๑๒
			๕.๑ ปัญหาสถาบันครอบครัว	๒
			๕.๒ ปัญหาสถาบันการศึกษา	๒
			๕.๓ ปัญหาสถาบันการเมืองการปกครอง	๒
			๕.๔ ปัญหาสถาบันเศรษฐกิจ	๒
			๕.๕ ปัญหาสถาบันศาสนา	๒
			๕.๖ ปัญหาสถาบันสื่อมวลชน	๒
คะแนนสอบกลางภาคเรียน				๓๑

หมายเหตุ จำนวนที่เหลือ ๒ ชั่วโมง จะใช้เพื่อการสอบกลางภาคและสอบปลายภาคเรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การพัฒนาคุณภาพประชากร เรื่องปัญหาทางสังคมของไทย ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.๔-๖ /๒ ครอบคลุมถึงโครงสร้างทางสังคมที่มีสถาบันทางสังคมเป็นส่วนสำคัญที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคม และมีส่วนในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม มาทำการวิจัยโดยใช้เวลารวม ๑๒ ชั่วโมง

คำอธิบายสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต

สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต (รหัสวิชา ๓๓๑๑๒) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคมมีสถาบันทางสังคมเป็นส่วนสำคัญที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคม และมีส่วนในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม (การจัดการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช , ๒๕๕๑

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผู้คนในสังคมมีการเบี่ยงเบนความสัมพันธ์ไปจากเดิม และสถาบันทางสังคมก็ทำหน้าที่ไม่ครบสมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม โดยเฉพาะระดับครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญต้องพัฒนาก่อนสถาบันอื่น ๆ ควรสร้างค่านิยมที่ดีให้กับเด็ก เช่น ให้ความซื่อสัตย์ ขยัน ใฝ่ศึกษา ไม่เห็นแก่เงิน ชอบศึกษา

ค้นคว้า เป็นต้น รัฐต้องพัฒนาบุคคลให้มีคุณธรรม จริยธรรม ดำเนินชีวิตในครรลองแห่งจริยธรรม คุณธรรม

รายละเอียดสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ อำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม

จากการกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้รวมทั้งมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นดังกล่าว ทำให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต (รหัสวิชา๓๓๑๑๒) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ อำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม มีการเรียนรู้ในแต่ละภาคการศึกษาหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาทางสังคมของไทย กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๑ งานวิจัยในประเทศ

ขวัญตา บัวแดง^{๔๔} ได้ทำวิจัยการศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม จำนวน ๑ ห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่าผลการเรียนรู้เรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่แรก ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งนักเรียนเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียนให้เป็นระบบกล้าแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสรุป และจัดระบบองค์ความรู้ นำไปสู่การนำเสนอผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนเห็นว่าการจัดกิจกรรมการ

^{๔๔} ขวัญตา บัวแดง, การศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, (วิทยานิพนธ์ ปรียญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓), หน้า ๗๕.

เรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ร่วมกันระดมความคิด แบ่งงานและหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมโดยนักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย

มณฑนา บรรพสุทธิ์^{๔๕} ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๒ ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ศึกษาพัฒนาการความสามารถใน การคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่จัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน และศึกษาความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่ม ตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒/๑ โรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์ อำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๒๔ คน มีเครื่องมือใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการกิจกรรมแนะ แนวที่จัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา แบบประเมิน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ก่อนและหลังเรียนด้วย การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๑๑ ศึกษาพัฒนาการ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่จัดการเรียนรู้แบบ ปัญหาเป็นฐาน โดยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนหลังการจัดการ เรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน และความคิดของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับ เห็นด้วยมากและมีบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีมาก

เกษร ยันรัมย์^{๔๖} ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำประ วัตรสรณีย์และไม่ประวัตรสรณีย์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔/๑ โรงเรียนชุมชนบ้านขาด ตำบลเมืองบัว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต ๒ จำนวน ๓๐ คนซึ่งได้มาจากสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า ๑) แผนการจัดการ เรียนรู้เรื่องคำประวัตรสรณีย์และไม่ประวัตรสรณีย์ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ ๘๒.๒๓/๘๔.๙๐ ๒) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการ

^{๔๕} มณฑนา บรรพสุทธิ์, การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๒ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน, (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑๒

^{๔๖} เกษร ยันรัมย์, การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำประวัตรสรณีย์และไม่ ประวัตรสรณีย์โดย ใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔, (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๘), หน้า ๑๐๘.

เรียนรู้เรื่องคำประวิสรรชนีย์และไม่ ประวิสรรชนีย์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ มีค่าเท่ากับ ๐.๗๑๖๑ ๓) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำประวิสรรชนีย์และไม่ประวิสรรชนีย์โดยใช้ กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๕ ๔) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำประวิสรรชนีย์ และไม่ประวิสรรชนีย์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เลิศลักษณ์ กำลังเลิศ^{๔๗} ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง คำควบกกล้า ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกเสริมทักษะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๘ โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จำนวน ๔๕ คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า ๑) ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีค่าเท่ากับ ๘๑.๗๔/๘๐.๑๗ เป็นไปตามเกณฑ์เป้าหมายที่ตั้งไว้ ๒) ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ ๐.๗๒๐๙ ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้า คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๙ ๓) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๔) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ๕) นักเรียนมีความ คงทนในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕

ชุตินถน พ้ออมาตย์^{๔๘} (๒๕๕๘ : ๘๖ – ๘๗) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนกลุ่มเป้าหมายได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๕ คนโรงเรียนบ้านดงหลวง อำเภอดงหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ๑) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เท่ากับ ๘๘.๘๓/๘๗.๕๐ สูงกว่าเกณฑ์ ๘๐/๘๐ ที่ตั้งไว้ ๒) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ ๐.๗๖๖๒ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๖๒ ๓) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๔) นักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

^{๔๗} เลิศลักษณ์ กำลังเลิศ, การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง คำควบกกล้า ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกเสริมทักษะ, (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๘), หน้า ๙๐-๙๑.

^{๔๘} ชุตินถน พ้ออมาตย์, การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน, (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๘), หน้า ๘๖ – ๘๗.

สุกัญญา ศรีสาคร^{๔๙} ได้ศึกษาผลการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต ซึ่งมีกระบวนการขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ ระดมสมองเพื่อค้นหาปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถานการณ์ ขั้นที่ ๒ ค้นหาและสรุปปัญหาที่สำคัญที่สุด ขั้นที่ ๓ ระดมสมองเพื่อคิดหาวิธีการและแนวทางการแก้ปัญหา ขั้นที่ ๔ กำหนดและเลือกเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการประเมินวิธีการแก้ปัญหา ขั้นที่ ๕ ประเมินผลเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดูและมีความเหมาะสม และขั้นที่ ๖ การนำเสนอวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาและแผนปฏิบัติการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต กลุ่มตัวอย่างของกรวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนบ้านทัพหลวง จำนวน ๒๔ คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

มณฑนา บรรพสุทธิ์^{๕๐} ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่จัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน และศึกษาความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒/๑ โรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์ อำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๒๔ คน มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการจัดกิจกรรมและแนวที่จัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา แบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่จัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน โดยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนหลังการจัดการ

^{๔๙} สุกัญญา ศรีสาคร, การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต, (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗), หน้า ๑๔๑.

^{๕๐} มณฑนา บรรพสุทธิ์, “การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน”, วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน, (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑๓.

เรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน และความคิดของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับเห็นด้วยมากและมีบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีมาก

๒.๔.๒ งานวิจัยในต่างประเทศ

Scolari^{๕๑} ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความต้องการข้อมูลและการใช้แหล่งข้อมูลของนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ ๑ ที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับนักเรียนที่เรียนตามปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการข้อมูลและการใช้แหล่งข้อมูลของนักศึกษาแพทย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ ๑ ของมหาวิทยาลัยเซาเธิร์นอิลลินอย แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๒ กลุ่ม คือกลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับกลุ่มที่เรียนปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานต้องการใช้ข้อมูลจากแหล่งวิชาการต่างๆ มากกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ กลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีแนวโน้มจะเลือกแหล่งวิชาการต่างๆ ด้วยตนเองแต่กลุ่มที่เรียนแบบปกติจะใช้การฟังคำแนะนำจากผู้สอนและกลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานจะใช้บริการห้องสมุดและฐานข้อมูลมากกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ

Candella^{๕๒} ได้ศึกษาผลการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนแบบบรรยาย ที่มีผลต่อคะแนนสอบแบบตัวเลือกของนักเรียนผู้ช่วยพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๗๓ คนซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเดียวกันแต่อยู่คนละวิทยาเขต โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือกลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานและกลุ่มที่เรียนแบบบรรยายทั้งสองกลุ่มได้รับการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยข้อสอบชุดเดียวกัน ๑๑ รายการ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนสอบสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่จากการวัดความพึงพอใจต่อวิธีการเรียนทั้งสองแบบพบว่า กลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีความคิดเห็นว่าการเรียนสับสนมากกว่า ทั้งนี้ผลมาจากนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลไม่คุ้นเคยกับการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานก่อน

Chin^{๕๓} ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ Problem Based Learning ; PBL กับการใช้คำถามของนักเรียนในการเรียนรู้ ซึ่งทำการศึกษาโครงการสอนตลอด ๙ ปีในการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมี สมมติฐานการวิจัยคือ ๑) แรงจูงใจเพื่อการสร้างคำถามและปัญหา ๒) ชนิดของคำถามที่นักเรียนตั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม ๓) วิธีการแนะนำการตั้งคำถามในการสร้างความรู้ ข้อมูลที่ได้

^{๕๑} Scolar, 1992 อ้างอิงใน อภรณ์ แสงรัศมี, “ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔”, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษา (คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๕๒.

^{๕๒} Candela, Lori L, Problem-Based Learning versus Lecture : Effects on Multiple Choice Test Scores in Associate Degree Nursing Student, (Dissertation Abstracts International (April), 1998), 77.

^{๕๓} Chin, Christine and Li-Gek Chia, Problem – Based Learning Using Students’ Questions to drive Knowledge Construction, (Science Education, 88,5 (September), 2004).

มากจากการสังเกตการบันทึกภาคสนาม งานเขียนของนักเรียน การบันทึกเสียงและการบันทึกภาพ ผลการวิจัยพบว่าคำถามที่ถามจากความร่วมมือ และการนำเสนอมี ๒ ประเด็นคือ ๑) กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนถูกขับเคลื่อนด้วยคำถาม ๒) ความสามารถในการถามคำถามที่เหมาะสมและขอบเขตของการหาคำตอบ

Parnes^{๕๔} ได้ทดลองใช้วิธีการระดมสมองในการหาวิธีการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีทดลองเปรียบเทียบกลุ่มที่ ๑ ใช้วิธีระดมสมอง โดยให้ทุกคนเสนอวิธีการแก้ปัญหามากที่สุดเท่าที่คิดได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด กลุ่มที่ ๒ ให้เสนอวิธีแก้ปัญหาคิดว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด ผลการศึกษาพบว่าภายในระยะเวลาเท่ากันกลุ่มที่ ๑ มีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มที่ ๒

Ellison^{๕๕} ได้ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และเจตคติต่อการเรียนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยทำการศึกษากับนักศึกษาปีที่ ๑ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้เรียนรู้การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีความคิดสร้างสรรค์ สูงขึ้นโดยมีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ ด้านการคิด คล่องแคล่วสูงที่สุดที่ระดับนัยสำคัญ .๑๕ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนา ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมถึงได้ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของโรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย ในสาระที่ ๒ หน้าที่พลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน เรื่องปัญหาทางสังคมของไทย หลักการและทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการตั้งคำถาม ทั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน รู้จักศึกษาค้นหาความรู้ คิดและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีระบบของการคิด อีกทั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมยังมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ โดยใช้ทักษะกระบวนการร่วมกับทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาด้วยวิธีที่หลากหลายและอย่างสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เหมาะสมกับระดับชั้น และวิธีสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ คิดและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีระบบของการคิด คือ การ

^{๕๔} Parnes,S.J., Creative behavior Gulde Book, (New York : Charies Scribner's Son).

^{๕๕} Ellison, M.B., Creative Problem Solving Through Design Education : And Experimental Study, (Canada : Mount Saint Vincent University, 1995).

จัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) โดยขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ได้แก่ ค้นหา อธิบายและลงสรุปผลขยายความรู้และประเมิน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมี ๖ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) ชี้นำเสนอสถานการณ์ เพื่อกระตุ้น ความสนใจและกำหนดปัญหา ๒) ชี้นำพิจารณาข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ และอธิบายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ๓) ชี้นำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๔) ชี้นำเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันแล้วเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ๕) ชี้นำดำเนินการแก้ปัญหาตามลำดับขั้นตอนเป็นรายกลุ่มและสรุปผลงานกลุ่ม และ ๖) ชี้นำสรุปผลการแก้ปัญหาร่วมกันจัด ระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย

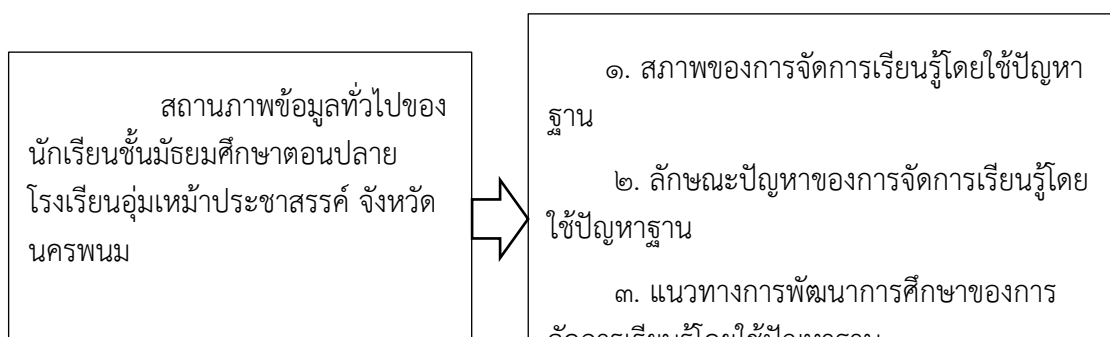
จากการประมวลผลงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศของการจัดการเรียนรู้โดยการใช้ปัญหาเป็นฐานและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีความสอดคล้องสามารถสรุปได้ว่า การเรียนการสอนที่จัดกิจกรรมที่แตกต่างกันและเน้นความสามารถในการแก้ปัญหาค่าได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ มีความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนได้อย่างแท้จริง ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้นเพราะได้ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล จึงทำให้นักวิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยการจัดการเรียนรู้โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีกระบวนการและมีขั้นตอน

๒.๕ กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม นี้ผู้วิจัยได้นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๑๕๕ คน เพื่อศึกษาสภาพลักษณะปัญหาและปัญหาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐาน ศึกษาลักษณะปัญหาและปัญหาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐาน และศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาลักษณะปัญหาและปัญหาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐาน โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าทบทวน เอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ และได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ กระทั่งได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ ตัวแปรที่ศึกษา
- ๓.๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๕ การดำเนินการวิจัย
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม ได้แก่การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๙ ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น ๒๖๕ คน

๓.๒.๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๑๕๕ คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan

๓.๓ ตัวแปรที่ศึกษา

๓.๓.๑ **ตัวแปรต้น (Independent Variable)** คือ สภาพทั่วไปของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๓.๓.๒ ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

๓.๓.๒.๑ สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๓.๓.๒.๒ ลักษณะปัญหาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๓.๓.๒.๓ แนวทางการพัฒนาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๓.๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interviewing) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ที่ใช้สำรวจกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาและเก็บข้อมูล การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

๓.๔.๑ **สร้างเครื่องมือ** เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม เป็นแบบสอบถามในการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ และระดับชั้น

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยจำแนกเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านปัญหาของสถาบันครอบครัว ๒) ด้านปัญหาของสถาบันการศึกษา ๓) ด้านปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ ๔) ด้านปัญหาของสถาบันศาสนา ๕) ด้านปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามวิธีของ

ลิเคอร์ท (Likert)^{๕๖} ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

๕	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
๔	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
๓	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
๒	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
๑	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่นๆ หาแนวทางการศึกษา การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้ตอบโดยเสรี

๓.๔.๒ การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ การหาค่าคุณภาพเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ทำการทดสอบคุณภาพหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

๓.๔.๒.๑ นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมของเนื้อหา ๕ ท่าน ได้แก่

- ๑) ผศ.ดร.วิทยา ทองดี
- ๒) ผศ.ดร.ประยูร แสงใส
- ๓) ดร.สมควร นามสีฐาน
- ๔) พระอธิการสัญญา ชิตมาโร
- ๕) นายอาจ ชมภูโคตร ผู้อำนวยการโรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์

และนำเครื่องมือแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ทั้งความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามการหาค่าตามวัตถุประสงค์และข้อคำถาม IOC (Index of Item Objective Congruence) ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า ๐.๕๐ ได้จำนวน ๓๑ ข้อแบบสอบถาม

๓.๔.๒.๒ นำเครื่องมือแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปหาความเชื่อมั่นหรือทดสอบเครื่องมือ (Try out) ของแบบสอบถามกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ และค่าความเชื่อมั่นด้วย

^{๕๖} Likert, อังโน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสุวีรียา สารสน จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๘๓-๘๔.

วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ ๐.๙๒

๓.๔.๒.๓ ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

๓.๕ การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการเป็น ๒ ขั้นตอนดังนี้

๓.๕.๑ ติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือจากบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอุ่มเหม้าประชาสรรค์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕.๒ ผู้วิจัยได้ติดต่อและประสานงาน ผู้อำนวยการโรงเรียน ประชากรกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนอุ่มเหม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้วยตนเอง

๓.๕.๓ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๕๕ คน และนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน ๑๕๕ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ มีความถูกต้องและสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังต่อไปนี้

๓.๖.๑ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ เพศ และระดับชั้น ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๖.๒ วิเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุ่มเหม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งโดยรวมและรายด้านตามวิธีการของ ลิกิร์ต (Likert)^{๕๗} แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย ๕ ระดับความคิดเห็น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

^{๕๗} Likert, อ่างใน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสุวีรียา สารสิน จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๘๓-๘๔.

๓.๖.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หรือการแปลค่าของแบบพรรณนาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการเขียนเชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ใช้สถิติประกอบด้วย

๓.๗.๑ สถิติพื้นฐาน

๓.๗.๑.๑ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	F	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด

๓.๗.๑.๒ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด

๓.๗.๑.๓ การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x-\bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	X	แทน	คะแนนแต่ละจำนวน
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

๓.๗.๒ สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

๓.๗.๒.๑ ค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) เพื่อหาความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

๓.๗.๒.๒ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)^{๕๘}
 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร ดังนี้

$$[\alpha =] \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_1^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
	K	แทน	จำนวนของแบบสอบถาม
	X	แทน	คะแนนแต่ละจำนวน
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

---

^{๕๘} Cronbach, L.J. Essentials of psychological Testing. 5th ed. New York: Harper Collins. 1990. p19

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้มีการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

($\bar{x}$) แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

(S.D.) แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๔.๒ ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับชั้น ใช้การวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ ๒ ผลวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายทั้งภาพรวม

ตอนที่ ๓ ผลวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตาราง

ตอนที่ ๔ ผลวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายทั้งภาพรวม

ตอนที่ ๕ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาลักษณะปัญหาและปัญหาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยวิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญแล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับชั้น

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
๑. เพศ		
หญิง	๙๔	๖๐.๖
ชาย	๖๑	๓๙.๔
๒. ระดับชั้นเรียน		
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	๕๑	๓๒.๙
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	๕๑	๓๒.๙
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๕๓	๓๔.๒
รวม	๑๕๕	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖ และเพศชาย จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔ อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ และอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๕๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒

ตอนที่ ๒ สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม

ลำดับ	สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึง พอใจ
ด้านสถาบันครอบครัว				
๑.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว	๓.๖๓	๐.๗๙	มาก
๒.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนาถึงการให้ ความรู้เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว	๓.๕๙	๐.๘๘	มาก
๓.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว	๓.๕๙	๐.๘๘	มาก
ด้านสถาบันการศึกษา				
๔.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา	๓.๙๑	๐.๘๘	มาก
๕.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา	๔.๐๓	๐.๘๙	มาก
๖.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา	๓.๙๓	๐.๙๔	มาก
ด้านของสถาบันเศรษฐกิจ				
๗.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ	๓.๕๙	๐.๘๘	มาก
๘.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ ความรู้เกี่ยวกับสถาบันเศรษฐกิจ	๓.๔๐	๐.๙๖	ปานกลาง
๙.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ	๓.๔๘	๐.๙๘	ปานกลาง
ด้านของสถาบันศาสนา				
๑๐.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันศาสนา	๔.๑๓	๐.๘๖	มาก
๑๑.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ ความรู้เกี่ยวกับสถาบันศาสนา	๔.๑๔	๐.๙๕	มาก
๑๒.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันศาสนา	๓.๘๘	๐.๙๙	มาก

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (ต่อ)

ด้านของสถาบันสื่อมวลชน				
๑๓.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน	๓.๖๕	๐.๙๔	มาก
๑๔.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันสื่อมวลชน	๓.๔๖	๐.๙๘	ปานกลาง
๑๕.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน	๓.๕๘	๑.๐๒	มาก
รวมค่าเฉลี่ย		๓.๗๓	๐.๖๑	มาก

จากตาราง ๔.๒ พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๗๓$) เมื่อพิจารณารายข้อ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่มีปัญหามากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจากข้อที่มีปัญหามากไปหาข้อที่มีปัญหาน้อยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๔๐$) รองลงมาคือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันสื่อมวลชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๔๖$) รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๔๘$) รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๕๘$) รองลงมาคือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว, ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว และ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๕๙$) รองลงมาคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๖๓$) รองลงมาคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๖๕$) รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันศาสนา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๘๘$) รองลงมาคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๙๑$) รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๙๓$) รองลงมาคือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๔.๐๓$) รองลงมาคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันศาสนา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๔.๑๓$) และอันดับสุดท้ายคือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันศาสนา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๔.๑๔$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้านสถาบันครอบครัว

ลำดับ	สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านสถาบันครอบครัว				
๑.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว	๓.๖๓	๐.๗๙	มาก
๒.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว	๓.๕๙	๐.๘๘	มาก
๓.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว	๓.๕๙	๐.๘๘	มาก
รวมค่าเฉลี่ย		๓.๖๐	๐.๖๙	มาก

จากตาราง ๔.๓ พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ด้านสถาบันครอบครัว ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๖๐$) เมื่อพิจารณารายข้อ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่มีปัญหามากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจากข้อที่มีปัญหามากไปหาข้อที่มีปัญหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ คือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว และผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๕๘$) รองลงมาคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๖๓$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้านสถาบันการศึกษา

ลำดับ	สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านสถาบันการศึกษา				
๔.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา	๓.๙๑	๐.๘๘	มาก
๕.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา	๔.๐๓	๐.๘๙	มาก
๖.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา	๓.๙๓	๐.๙๔	มาก

รวมค่าเฉลี่ย	๓.๙๖	๐.๗๒	มาก
--------------	------	------	-----

จากตาราง ๔.๔ พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ใน ภาพรวม ด้านสถาบันการศึกษา ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = 3.96$) เมื่อ พิจารณารายข้อ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่มีปัญหามากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่มีปัญหาน้อย ที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจากข้อที่มีปัญหามากไปหาข้อที่มีปัญหาน้อย พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = 3.91$) รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูผู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมี ค่า ($\bar{x} = 3.93$) และอันดับสุดท้ายคือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = 4.03$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้านสถาบันเศรษฐกิจ

ลำดับ	สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านของสถาบันเศรษฐกิจ				
๗.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ	๓.๕๙	๐.๘๘	มาก
๘.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการ ให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันเศรษฐกิจ	๓.๔๐	๐.๙๖	ปานกลาง
๙.	ผู้บริหารและครูผู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ	๓.๔๘	๐.๙๘	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย		๓.๔๙	๐.๘๐	มาก

จากตาราง ๔.๕ พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ใน ภาพรวม ด้านสถาบันเศรษฐกิจ ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = 3.49$) เมื่อ พิจารณารายข้อ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่มีปัญหามากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่มีปัญหาน้อย ที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจากข้อที่มีปัญหามากไปหาข้อที่มีปัญหาน้อย พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับ สถาบันเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า ($\bar{x} = 3.40$) รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูผู้และ

เข้าถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๔๘$) และอันดับสุดท้ายคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๕๙$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้านสถาบันศาสนา

ลำดับ	สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านของสถาบันศาสนา				
๑๐.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันศาสนา	๔.๑๓	๐.๘๖	มาก
๑๑.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันศาสนา	๔.๑๔	๐.๙๕	มาก
๑๒.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันศาสนา	๓.๘๘	๐.๙๙	มาก
รวมค่าเฉลี่ย		๔.๐๕	๐.๘๒	มาก

จากตาราง ๔.๖ พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ด้านสถาบันศาสนา ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๔.๐๕$) เมื่อพิจารณารายข้อ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่มีปัญหามากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจากข้อที่มีปัญหามากไปหาข้อที่มีปัญหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันศาสนา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๘๘$) รองลงมาคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันศาสนา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๔.๑๓$) และอันดับสุดท้ายคือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันศาสนา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๔.๑๔$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้านสถาบันสื่อมวลชน

ลำดับ	สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านของสถาบันสื่อมวลชน				
๑๓.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน	๓.๖๕	๐.๙๔	มาก
๑๔.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันสื่อมวลชน	๓.๔๖	๐.๙๘	ปานกลาง
๑๕.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน	๓.๕๘	๑.๐๒	มาก
รวมค่าเฉลี่ย		๓.๕๖	๐.๘๗	มาก

จากตาราง ๔.๗ พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ด้านสถาบันสื่อมวลชน ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๕๖$) เมื่อพิจารณารายข้อ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่มีปัญหามากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจากข้อที่มีปัญหามากไปหาข้อที่มีปัญหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันสื่อมวลชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๔๖$) รองลงมาคือผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๕๘$) และอันดับสุดท้ายคือครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๖๕$) ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยรวม

ลำดับ	ปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน				
๑.	โรงเรียนเชิงวิทย์วิทยากร มีภูมิความรู้ทางด้านปัญหาของสถาบันครอบครัว, ปัญหาของสถาบันการศึกษา, ปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ, ปัญหาของสถาบันศาสนา, ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน อย่างสม่ำเสมอ	๓.๗๕	๐.๙๒	มาก
๒.	โรงเรียนจัดการเรียนรู้โดยผู้บริหารสถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีความสุข	๓.๖๗	๐.๙๙	มาก
๓.	โรงเรียนมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย	๓.๗๑	๐.๙๕	มาก
๔.	โรงเรียนมีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง	๓.๘๖	๐.๘๙	มาก
๕.	โรงเรียนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	๓.๗๙	๐.๙๑	มาก
๖.	ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาของปัญหาสถาบันการศึกษามากน้อยขนาดไหน	๓.๖๓	๐.๘๔	มาก
การจัดบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร				
๗.	โรงเรียนส่งเสริมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรทั้งต่อนักเรียนครูและผู้ปกครอง	๔.๐๑	๐.๘๔	มาก
๘.	โรงเรียนส่งเสริมบุคลากรและนักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น	๔.๐๗	๐.๙๑	มาก
๙.	โรงเรียนส่งเสริมยกย่องเชิดชูครูและนักเรียนผู้ทำดีเป็นประจำ	๔.๐๓	๑.๐๒	มาก
๑๐.	โรงเรียนส่งเสริมให้มีบรรยากาศใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่สร้างสรรค์	๔.๐๔	๐.๙๒	มาก
รวมค่าเฉลี่ย		๓.๘๖	๐.๖๔	มาก

จากตาราง ๔.๓ พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๘๖$) ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่มีปัญหา มากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจากข้อที่มี ปัญหาไปหาข้อที่มีปัญหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหา ของปัญหาสถาบันการศึกษาอย่างน้อยขนาดไหน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๖๓$) รองลงมาคือ โรงเรียนจัดการเรียนรู้โดยผู้บริหารสถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีความสุข อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๖๗$) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๗๑$) รองลงมาคือ โรงเรียนเชิญวิทยากร มีภูมิความรู้ทางด้านปัญหาของสถาบันครอบครัว, ปัญหา ของสถาบันการศึกษา, ปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ, ปัญหาของสถาบันศาสนา, ปัญหาของสถาบัน สื่อมวลชน อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๗๕$) รองลงมาคือ โรงเรียนจัดการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๗๙$) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๘๖$) รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรทั้งต่อนักเรียนครูและผู้ปกครอง อยู่ใน ระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๔.๐๑$) รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมยกย่องเชิดชูครูและนักเรียนผู้ทำดีเป็น ประจำ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๔.๐๓$) รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมให้มีบรรยากาศใฝ่รู้ ใฝ่ เรียน ใฝ่สร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๔.๐๔$) และอันดับสุดท้ายคือ โรงเรียนส่งเสริม บุคลากรและนักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๔.๐๗$) ตามลำดับ

ตอนที่ ๔ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แนวทางการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน อู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยรวม

ลำดับ	แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
๑	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านการทำความเข้าใจ ปัญหา	๓.๖๗	๐.๘๒	มาก
๒	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล	๓.๙๒	๐.๘๙	มาก
๓	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านการนำเสนอวิธีการ ในการแก้ปัญหา	๓.๕๗	๐.๙๑	มาก

๔	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านการประเมินผล	๓.๕๔	๐.๘๓	มาก
๕	เพื่อให้นักเรียนทำงานและเรียนรู้ด้วยความตั้งใจอดทน ขยันหมั่นเพียร	๓.๙๐	๐.๘๘	มาก
๖	เพื่อให้นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ใฝ่สร้างสรรค์พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ	๓.๘๓	๐.๙๔	มาก
รวมค่าเฉลี่ย		๓.๗๔	๐.๖๙	มาก

จากตาราง ๔.๔ พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๗๔$) เมื่อพิจารณารายข้อ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่นักเรียนปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่นักเรียนปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจากข้อที่ปฏิบัติมากที่สุดไปหาข้อที่ปฏิบัติน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความสามารถด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๕๔$) รองลงมาคือ นักเรียนมีความสามารถด้านการนำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๕๓$) รองลงมาคือ นักเรียนมีความสามารถด้านการทำความเข้าใจปัญหา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๖๗$) รองลงมาคือ นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ใฝ่สร้างสรรค์พัฒนาตนเองอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๘๓$) รองลงมาคือ นักเรียนทำงานและเรียนรู้ด้วยความตั้งใจอดทน ขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๙๐$) และอันดับสุดท้ายคือ นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๙๒$) ตามลำดับ

ตอนที่ ๕ สัเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ตารางที่ ๔.๑๐ ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขของผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรียงจากข้อที่นักเรียนปฏิบัติน้อยที่สุด ไปหาข้อที่ปฏิบัติมากที่สุด โดยอิงค่าเฉลี่ยจากตารางที่ ๔.๔

หัวข้อคำถาม	สภาพปัจจุบัน	ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงแก้ไข
๑. นักเรียนมีความสามารถด้านการประเมินผล	นักเรียนโดยส่วนมากไม่ถนัดในด้านการคิดวิเคราะห์และประเมินผล	ควรจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ ประเมินผล ในปัญหาด้านต่างๆ
๒. นักเรียนมีความสามารถในการนำเสนอ	ความสามารถในการนำเสนอ	ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ การสร้าง

หัวข้อคำถาม	สภาพปัจจุบัน	ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงแก้ไข
ความสามารถด้านการนำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหา	วิธีการในการแก้ปัญหาต่างๆ นักเรียนโดยส่วนมากยังไม่กล้าแสดงออก ในนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา	ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหานั้นๆ ได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น
๓. นักเรียนมีความสามารถด้านการทำความเข้าใจปัญหา	นักเรียนบางส่วน ยังไม่เข้าใจในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละด้านของการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา	ควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจในปัญหาต่างๆ ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น
๔. นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ใฝ่สร้างสรรค์พัฒนาตนเองอยู่เสมอ	นักเรียนมีความใส่ใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ให้กับตนเองอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเทคโนโลยี สื่อต่างๆ	ครูผู้สอนควรนำประโยชน์ในการขอพบ ใฝ่หาความรู้ของนักเรียนจากสื่อต่างๆ เพื่อจัดทำแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องใฝ่ศึกษาของนักเรียน ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น
๕. นักเรียนทำงานและเรียนรู้ด้วยความตั้งใจอดทน ขยันหมั่นเพียร	นักเรียนมีความสามัคคีในการทำงานเป็นกลุ่ม และเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ มีความอดทน และขยันหมั่นเพียรในการทำงาน	ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามัคคีในการทำงานเป็นทีม และเป็นการแชร์ความรู้ในการแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น
๖. นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล	นักเรียนมีความสนใจ และมีทักษะในการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี	ครูผู้สอนควรเสริมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจในการสืบค้นข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้ประโยชน์สูงสุดกับการเรียน โดยเฉพาะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่างๆ ให้เกิดการพัฒนารการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาต่อไป

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ องค์กรความรู้ใหม่

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ และ ระดับชั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖ และเพศชาย จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔ อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ และอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๕๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒

๕.๑.๒ สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๗๓$) เมื่อพิจารณารายข้อ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่มีปัญหามากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจากข้อที่มีปัญหามากไปหาข้อที่มีปัญหาน้อยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๔๐$) รองลงมาคือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันสื่อมวลชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๔๖$) รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า ($\bar{x} = ๓.๔๘$) รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึง

ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.58)$ รองลงมาคือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว, ผู้บริหารและครูผู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว และ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.59)$ รองลงมาคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.63)$ รองลงมาคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.65)$ รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูผู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันศาสนา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.88)$ รองลงมาคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.91)$ รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูผู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.93)$ รองลงมาคือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 4.03)$ รองลงมาคือ ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันศาสนา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 4.13)$ และอันดับสุดท้ายคือ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันศาสนา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 4.14)$ ตามลำดับ

๕.๑.๓ ปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.86)$ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่มีปัญหามากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจากข้อที่มีปัญหามากไปหาข้อที่มีปัญหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาของปัญหาสถาบันการศึกษามากน้อยขนาดไหน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.63)$ รองลงมาคือ โรงเรียนจัดการเรียนรู้โดยผู้บริหารสถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีความสุข อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.67)$ รองลงมาคือ โรงเรียนมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.71)$ รองลงมาคือ โรงเรียนเชิญวิทยากร มีภูมิความรู้ทางด้านปัญหาของสถาบันครอบครัว, ปัญหาของสถาบันการศึกษา, ปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ, ปัญหาของสถาบันศาสนา, ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.75)$ รองลงมาคือ โรงเรียนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.79)$ รองลงมาคือ โรงเรียนมีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.86)$ รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรทั้งต่อนักเรียนครูและผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 4.01)$ รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมยกย่องเชิดชูครูและนักเรียนผู้ทำดีเป็นประจำ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 4.03)$ รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมให้มีบรรยากาศใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่สร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 4.04)$ และอันดับสุดท้ายคือ โรงเรียนส่งเสริมบุคลากรและนักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 4.07)$ ตามลำดับ

๕.๑.๔ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $(\bar{x} = 3.74)$ เมื่อพิจารณาจากข้อ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อที่นักเรียนปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยน้อย ไปหาข้อที่นักเรียนปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยเรียงจาก

ข้อที่ปฏิบัติมากไปหาข้อที่ปฏิบัติน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความสามารถด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = 3.54$) รองลงมาคือ นักเรียนมีความสามารถด้านการนำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = 3.57$) รองลงมาคือ นักเรียนมีความสามารถด้านการทำความเข้าใจปัญหา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = 3.67$) รองลงมาคือ นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ใฝ่สร้างสรรค์พัฒนาตนเองอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = 3.83$) รองลงมาคือ นักเรียนทำงานและเรียนรู้ด้วยความตั้งใจจดทนขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = 3.80$) และอันดับสุดท้ายคือ นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า ($\bar{x} = 3.82$) ตามลำดับ

๕.๑.๕ จากข้อเสนอแนะ และแนวทางการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และครูที่ทำการสอนในหมวดวิชาสังคมศึกษาและวัฒนธรรม จำนวน ๑๐ คน ดังนี้

๑) นักเรียนมีความสามารถด้านการประเมินผล **สภาพปัจจุบัน** พบว่า นักเรียนโดยส่วนมากไม่ถนัดในด้านการคิดวิเคราะห์และประเมินผล **ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงแก้ไข** ควรจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ ประเมินผล ในปัญหาต่างๆ

๒) **นักเรียนมีความสามารถด้านการนำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหาสภาพปัจจุบัน** พบว่า ความสามารถในการนำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหาต่างๆ นักเรียนโดยส่วนมากยังไม่กล้าแสดงออก ในนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา **ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงแก้ไข** ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ การสร้างปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหานั้นๆ ได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

๓) **นักเรียนมีความสามารถด้านการทำความเข้าใจปัญหา สภาพปัจจุบัน** พบว่า นักเรียนบางส่วน ยังไม่เข้าใจในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละด้านของการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา **ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงแก้ไข** ควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจในปัญหาต่างๆ ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

๔) **นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ใฝ่สร้างสรรค์พัฒนาตนเองอยู่เสมอ สภาพปัจจุบัน** พบว่า นักเรียนมีความใส่ใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ให้กับตนเองอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะป็นทางด้านเทคโนโลยี สื่อต่างๆ **ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงแก้ไข** ครูผู้สอนควรนำประโยชน์ในการชอบใฝ่หาความรู้ของนักเรียนจากสื่อต่างๆ เพื่อจัดทำแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องใฝ่ศึกษาของนักเรียน ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

๕) **นักเรียนทำงานและเรียนรู้ด้วยความตั้งใจจดทน ขยันหมั่นเพียร ส ก า พ ปัจจุบัน** พบว่า นักเรียนมีความสามัคคีในการทำงานเป็นกลุ่ม และเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ มีความอดทน และขยันหมั่นเพียรในการทำงาน **ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงแก้ไข** ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามัคคีในการทำงานเป็นทีม และเป็นการแชร์ความรู้ในการแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

๖) นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล สภาพปัจจุบัน พบว่า นักเรียนมีความสนใจ และมีทักษะในการสืบค้นข้อมูล เกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงแก้ไข ครูผู้สอนควรเสริมการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความสนใจในการสืบค้นข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ประโยชน์สูงสุดกับการเรียน โดยเฉพาะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่างๆ ให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาต่อไป

๕.๒ อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถอภิปรายผลดังนี้

๑. สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึง สภาพปัญหาต่างๆ คือ ด้านสถาบันครอบครัว ด้านสถาบันสถานศึกษา ด้านสถาบันเศรษฐกิจ ด้านสถาบันศาสนา และด้านสถาบันสื่อมวลชน ครู และนักเรียนมี รวมถึงผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียน มีความรู้และเข้าใจในปัญหาของแต่ละด้านได้เป็นอย่างดี เพราะมีการเอาใจใส่ในปัญหาของแต่ละด้าน ซึ่งสังเกตได้จากค่าเฉลี่ยของแต่ละด้านอยู่ในระดับดี อย่างเช่น ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนาถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ดี ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ขวัญตา บัวแดง** ได้ทำวิจัยการศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม จำนวน ๑ ห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่าผลการเรียนรู้เรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่แรก ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งนักเรียนเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียนให้เป็นระบบกล้าแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสรุป และจัดระบบองค์ความรู้ นำไปสู่การนำเสนอผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนเห็นว่าการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ร่วมกันระดมความคิด แบ่งงานและหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมโดยนักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย^{๕๙}

๒. ปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึงปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ปัญหาค่อนข้างน้อย เพราะผู้บริหาร และคณะครูเอาใจใส่ได้เป็นอย่างดี อย่างเช่น โรงเรียนจัดการเรียนรู้โดยผู้บริหารสถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีความสุข พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แปลว่า การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และสามารถคิดแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ด้วย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มณฑนา บรรพสุทธิ** ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่จัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน และศึกษาความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒/๑ โรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์ อำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๒๔ คน มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวที่จัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา แบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๑๑ ศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่จัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน โดยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน และความคิดของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับ

เห็นด้วยมากและมีบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีมาก^{๖๐} และผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เลิศลักษณ์ กำลังเลิศ**^{๖๑} ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง

^{๕๙} ขวัญตา บัวแดง, การศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓), หน้า ๗๕.

^{๖๐} มณฑนา บรรพสุทธิ, “การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน”, วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน, (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓).

ค่าควบล้ำ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกเสริมทักษะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๘ โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ จำนวน ๔๕ คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า ๑) ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีค่าเท่ากับ ๘๑.๗๔/๘๐.๑๗ เป็นไปตามเกณฑ์เป้าหมายที่ตั้งไว้ ๒) ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ ๐.๗๒๐๙ ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้า คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๙ ๓) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๔) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ๕) นักเรียนมีความ คงทนในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕

๓. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หมายถึงนักเรียนมีการปฏิบัติ และมีความเข้าใจได้เป็นอย่างดี อย่างเช่น นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หมายถึงนักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลได้เป็นอย่างดี นักเรียนมีความสามารถด้านการนำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หมายถึง นักเรียนมีความสามารถคิดแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุกัญญา ศรีสาคร** ได้ศึกษาผลการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต ซึ่งมีกระบวนการขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ ระดมสมองเพื่อค้นหาปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถานการณ์ ขั้นที่ ๒ ค้นหาและสรุปปัญหาที่สำคัญที่สุด ขั้นที่ ๓ ระดมสมองเพื่อคิดหาวิธีการและแนวทางการแก้ปัญหา ขั้นที่ ๔ กำหนดและเลือกเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการประเมินวิธีการแก้ปัญหา ขั้นที่ ๕ ประเมินผลเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดูและมีความเหมาะสม และขั้นที่ ๖ การนำเสนอวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาและแผนปฏิบัติการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนบ้านทัพหลวง จำนวน ๒๔ คนผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้^{๖๒} และผลการวิจัยดังกล่าว

^{๖๑} เลิศลักษณ์ กำลังเลิศ, “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง คำควบล้ำ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกเสริมทักษะ”, (วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๘), หน้า ๙๐-๙๑.

^{๖๒} สุกัญญา ศรีสาคร, การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต, (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๗), หน้า ๑๔๑.

ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษร ยันรัมย์^{๖๓} ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำประวิสรรชนีย์และไม่ประวิสรรชนีย์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔/๑ โรงเรียนชุมชนบ้านซาด ตำบลเมืองบัว อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต ๒ จำนวน ๓๐ คนซึ่งได้มาจากสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า ๑) แผนการจัดการ เรียนรู้เรื่องคำประวิสรรชนีย์ และไม่ประวิสรรชนีย์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ ๘๒.๒๓/๘๔.๙๐ ๒) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้เรื่องคำประวิสรรชนีย์และไม่ ประวิสรรชนีย์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ มีค่าเท่ากับ ๐.๗๑๖๑ ๓) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำประวิสรรชนีย์และไม่ประวิสรรชนีย์โดยใช้ กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๕ ๔) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำประวิสรรชนีย์ และไม่ประวิสรรชนีย์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ในส่วนความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นลำดับหนึ่งโดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่า ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสรุปและจัดองค์ความรู้ที่นำไปสู่การนำเสนอผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าการจัดเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาทำให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาต่างๆ และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหาต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความสามารถในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้สามารถนำปัญหาไปฝึกคิดพิจารณาและแก้ปัญหาด้วยตนเองซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างมีขั้น มีตอน มีเหตุผลโดยอาศัยข้อมูลความรู้เดิมหลายๆด้านมาประกอบ ทั้งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมและฝึกฝนให้นักเรียนได้ใช้ความคิด การวิเคราะห์ การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็น ระบบทำให้นักเรียนมีเหตุผลเพื่อ เผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น ฝึกการคิดแก้ ปัญหาบ่อย ๆ จนเกิดทักษะการแก้ปัญหา นักเรียนจะได้เรียนรู้และรู้จักวิธีแก้ปัญหา และพัฒนาทักษะการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเองอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งของเทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และสามารถนำทักษะในการแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันและไปใช้กับการเรียนรู้ในเนื้อหาอื่นๆ ได้ทั้งนี้จากการจัดการเรียนรู้และการสังเกตการณ์มีส่วนร่วม

^{๖๓} เกษร ยันรัมย์, การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำประวิสรรชนีย์และไม่ ประวิสรรชนีย์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔, (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๘), หน้า ๑๐๙.

รองลงมาได้แก่แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการเรียนรู้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็น ลำดับสอง โดยที่ความคิดเห็นว่านักเรียนสามารถนำ ความรู้ ได้รับไปประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวันได้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนมากได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาทางสังคมว่าทุกคนจำเป็นต้องทราบเพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข ไม่เกิดปัญหาต่างๆขึ้นและได้รู้ว่าพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมสิ่งใดถูกต้องและไม่ถูกต้องหลีกเลี่ยงพฤติกรรมดังกล่าว เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความคิดและช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบขั้นตอนมากขึ้น มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึกและความสุขในการเรียนกล้าคิดสิ่งแปลกใหม่ ชอบแสดงออกทำงานเป็นกลุ่มและมีปฏิสัมพันธ์กันทำให้เกิดความคิดหลากหลายแปลกใหม่

และอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่เป็นอิสระในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง นี้จะทำให้เด็กพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ลดการพึ่งพิงผู้อื่น กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง กล้าริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำ และกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ บรรยากาศที่เป็นอิสระนี้ทำได้โดยครูให้โอกาส และสนับสนุนให้เด็กได้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ครูเป็นเพียงผู้ให้ คำปรึกษา ให้การช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการเท่านั้น ขณะเดียวกันต้องให้โอกาสแก่เด็กแต่ละคนในการที่จะเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน และใช้เวลาอย่างพอเพียงตามความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้และใช้เวลาในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แต่แม้ว่าเด็กจะได้รับอิสระดังกล่าว ครูก็ต้องสอนให้เด็กคำนึงถึงการอยู่ร่วมกัน ความเป็นอิสระของแต่ละคนจะต้องไม่รบกวนหรือทำให้ผู้อื่นมีความสะดวกน้อยลง ครูต้องสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใสและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน ครูได้เป็นผู้แนะนำ คอยช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่เข้าใจด้วยการพูดคุยที่เป็นกันเองด้วยการยิ้มแย้ม และเป็นมิตรไม่ใช้อารมณ์ในการให้คำแนะนำและพูดด้วยวาจาที่สุภาพและคอยให้การเสริมแรงนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนได้ร่วมกันระดมความคิด แบ่งงานและหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม และมีความสุขในการลงมือปฏิบัติกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ นักเรียนรู้สึกสนุกสนานไม่เครียด ได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็นและได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนๆ

๕.๓ องค์ความรู้ใหม่

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ว่า ครูผู้สอนมีความสนใจ และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ๑) ด้านปัญหาของสถาบันครอบครัว ๒) ด้านปัญหาของสถาบันสถานศึกษา ๓) ด้านปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ ๔) ด้านปัญหาของสถาบันศาสนา และ ๕) ด้านปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีบางประเด็นที่ครูผู้สอนเสนอแนะอยากให้มี คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ควรจะเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนได้กำหนดสาเหตุของปัญหาจากอินเทอร์เน็ต ภาพข่าวต่างๆ นักเรียนก็จะกำหนดสาเหตุของปัญหาแบบ ไม่มีทิศ

ทางออกนอกประเด็นจากจุดประสงค์การเรียนรู้ และครูผู้สอนจะต้องตั้งคำถามให้เหมาะสมครอบคลุมกับจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและแนวคิดที่เป็นข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

๕.๔.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) จากการวิจัยพบว่าการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนของการกำหนดสาเหตุของปัญหานั้น หากครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ได้กำหนดสาเหตุของปัญหาจากวิถีทัศนเหตุการณ์ ภาพข่าวต่างๆ นักเรียนก็จะกำหนดสาเหตุของปัญหาแบบ ไม่มีทิศทางออกนอกประเด็นจากจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนั้นในการฝึกให้นักเรียนได้กำหนดสาเหตุของปัญหาให้ได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องตั้งคำถามให้เหมาะสม ครอบคลุมกับจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียนส่วนประเด็นปัญหาที่นักเรียนแต่ละกลุ่มสนใจนอกเหนือจากจุดประสงค์การเรียนรู้นั้นครูผู้สอนไม่ควรตำหนิ แต่ต้องแนะนำและส่งเสริมรวมทั้งการให้คำชมเชยในด้านความสนใจและความคิดเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

๒) จากการวิจัยพบว่าการจัดการกิจกรรมขั้นแนวทางการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา และการรวบรวมข้อมูลของนักเรียนแต่ละกลุ่มนั้นนักเรียนส่วนใหญ่จะใช้แหล่งเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ตซึ่งสะดวกและรวดเร็วครูผู้สอนควรนำนักเรียนไปเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนจึงจะสะดวกกว่าการใช้ห้องเรียนปกติ สำหรับ ในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในขั้นตอนนี้ นอกจากการใช้แหล่งเรียนรู้โดยการหาข้อมูล ทางอินเทอร์เน็ตแล้วผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมรายชื่อหนังสือที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเตรียมหนังสือที่เป็นแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือได้จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า รวมทั้งได้ให้นักเรียนได้ช่วยเตรียมไว้เพื่อ ประกอบการเรียนรู้กับสื่อทางอินเทอร์เน็ตทำให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งข้อมูลที่ได้นั้นก็มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

๕.๔.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล อยู่ในระดับมาก ควรมีการจัดการเรียนรู้ให้บูรณาการสอดคล้องกับความสามารถทางการสืบค้นของนักเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอื่นๆ ขึ้นไป

๒) แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ พบว่า นักเรียนทำงาน และเรียนรู้ด้วยความ

ตั้งใจ อดทน ขยันหมั่นเพียร ในระดับมาก ควรใช้คุณลักษณะนี้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการศึกษาต่อไป

๓) แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการประเมินผล ในระดับดี ควรมีการจัดการเรียนรู้ เพิ่มทักษะการประเมินผล เพื่อให้เด็กได้เข้าใจการประเมินผลแยกแยะ ให้สอดคล้องกับปัญหาด้านต่างๆ มากขึ้น

๕.๔.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมและความคิดอย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระอื่น เช่น สาระประวัติศาสตร์ สาระเศรษฐศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ เป็นต้น

๒) ควรมีการศึกษาวิจัยโดยนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

๓) ควรมีการศึกษาวิจัยตัวแปรตามอื่นๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เช่น ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา, ๒๕๔๓.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๑.
- _____. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒.
- ขวัญตา บัวแดง. การศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓.
- ฉันทนา เวชโอสถศักดิ์ดา. ปัญหาการใช้แหล่งสารสนเทศและความสามารถในการค้นหาสารสนเทศของนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมและหลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๗.
- ณรงค์ฤทธิ์ สังฆะศรี. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่โรงเรียนโดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กับการสอนแบบบูรณาการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๗.
- ทรงลักษณ์ ชาวผ้าขาว. ผลการสอนแบบแก้ปัญหาต่อความตระหนักทางด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในรายวิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม (ส ๐๕๓) โรงเรียนแม่ทะพัฒนศึกษา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓.
- ทองสุข คำธนะ. ผลการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลผู้สูงอายุของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- ทีศนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.
- เบญจวรรณ อ่วมมณี. การพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา

- เป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙.
- พจนารถ บัวเขียว. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่สอนโดยการสอนแบบแก้ปัญหาที่ใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๕.
- เฟื่องฟ้า ภูมิมาลา. กระบวนการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายน่ารู้ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยวิธีการสอนแบบแก้ปัญหา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐.
- มณฑนา บรรพสุทธิ. การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๒ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓.
- มณฑรา ธรรมบุศย์. การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยใช้ PBL (Problem Based Learning). วารสารวิชาการ, ๒๕๔๔.
- วัชรา เล่าเรียนดี. เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับมืออาชีพ. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙.
- _____. เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. นครปฐม : โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๘.
- วัฒนา รัตนพรหม. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ (มกราคม – เมษายน), ๒๕๔๘.
- วิชัญญ์ ทศตะ. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและแบบสืบเสาะหาความรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร, ๒๕๔๗.
- สมพันธ์ หิฎฐิระนันท์ และกรองไต่ อุณหสุตร. รายงานวิจัยการประเมินผลการเรียนการสอนแบบ ใช้ปัญหาเป็นหลักวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์. วารสาร พยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ๖๕,๒๒ , ๒๕๔๐.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทย วัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๓๗.
- สุกัญญา ศรีสาคร. การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

- ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗.
- สุธี พรรณหาญ. การใช้ปัญหาเป็นหลักในการสอนเรื่องไฟฟ้า ของนักเรียนสถาบันราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาศาสตร์
ศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา ภาควิชาศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗.
- สุนทร ทองเนื้อแข็ง. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อมสำหรับ
นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การจัดการเรียนรู้ มหาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๘.
- สุปรียา วงษ์ตระหง่าน. การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก. วารสารข่าวสาร
กองบริการศึกษา.๑๔,๑๐๑ (มกราคม), ๒๕๔๖.
- สุมนา อัสวประยุกต์กุล. การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก. วารสารแนะแนว ๒๙ ม ๑๕๗
(กุมภาพันธ์ – มีนาคม), ๒๕๓๘.
- อาภรณ์ แสงรัมย์. ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจต่อการเรียน
การสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

๒. ภาษาอังกฤษ

- Abruscato, Joseph. *Teaching Children Science a Discovery Approach*.
New York : Peason Education, 2004.
- Arends,Richard I.. *Learning to Teach*.4th ed. New Jersaey : McGraw, 1987.
- Baroody, Arthur J.. *Problem Solving, Reasoning and Communication. K-8
Helping Children Think Mathematically*. New York : Macmillan, 1993.
- Candela,Lori L. *Problem-Based Learning versus Lecture : Effects on Multiple
Choice Test Scores in Associate Degree Nursing Student*. Dissertation
Abstracts International (April), 1998.
- Chin,Christine and Li-Gek Chia. *Problem – Based Learning Using Students’
Questions to drive Knowledge Construction*. (Science Education, 88,5
(September), 2004.
- CruickShank,Donald R.. *The Ate of Teaching*, (New York : McGraw, 1995.
- Cunningham, William G.and Paula A. *Cordeiro Educational Leadership
a Problem-Based Approach*.2nd ed. New York : Pearson Education, 2003.
- Ellison, M.B. *Creative Problem Solving Through Design Education : An*

- Experimental Study.** (Canada : Mount Saint Vincent University, 1995.
- Gallagher, S.A.. **Problem-Based Learning : Where did it come from.** (Journal for the Education of the Gifted,1997.
- Guiford, J.P. **“Traits Creativity.”** Creativity. Penguin Education, 1973.
- Isaksen S.G.,Dorval,K.B.,and Treffinger,D.J. **Creative Approaches to problem Solving.** (Dubuque,IA : Kendall-Hunt.,1994.
- Parnes,S.J. **Creative behavior Gulde Book.** New York : Charies Scribner’s Son, 1976
- Reys, Rober E., and others. **Helping Children Learn Mathematics.**
Boston : Allyn and Bacon, 1992.
- Treffinger, Lsaksen and Dorval,K.B. **Creative Problem Solving : An Introduction.**
4th ed. Waco : Prufrock Press, 2004
- Young, J.G. **“What is Creativity?.”**. Journal of Creative Behavior 15,3, 1985

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมของเนื้อหา ๕ ท่าน ได้แก่

๑. ผศ.ดร.วิทยา ทองดี	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๒. ผศ.ดร.ประยูร แสงใส	ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๓. ดร.สมควร นามสีฐาน	ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๔. พระอธิการสัญญา ชิตมาโร	
๕. นายอาจ ชมภูโคตร	ผู้อำนวยการโรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ อ.ธาตุพนม จังหวัดนครพนม

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น โทร. ๐๙๒-๕๕๒-๖๔๒๖

ที่ ศธ ๖๑๓๒.๑/ว ๘๐

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน/เจริญพร นายอาจ ชมภูโตศร ผู้อำนวยการโรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์

ด้วย พระครูสังฆรักษ์สิริภพ ฐิตสีโล(จารีอุต) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๓๐๑๒ นิสิต
หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา
เป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่หม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม” โดยมี ดร.
สาคร มหาหิงค์ และ ผศ.ดร.รัชนี จรุงศิริวัฒน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขอความ
อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ในการ
ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

ศรุต ๕๕๒

ดำรงนทร ๒๐๑๗๙

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระครูสังฆรักษ์สิริภพ ฐิตสีโล(นิสิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๘๑ ๒๖๖ ๙๖๓๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น โทร. ๐๙๒-๕๕๒-๖๔๒๖

ที่ ศธ ๖๑๓๒.๑/ว ๘๐

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน/เจริญพร ดร.สมควร นามสีฐาน

ด้วย พระครูสังฆรักษ์สิรภพ ฐิตสีโล (จาริอุต) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๓๐๑๒ นิสิตหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุม้หม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม” โดยมี ดร.สาคร มหาหงษ์ และ ผศ.ดร.รัชนี จรุงศิริวัฒน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระครูสังฆรักษ์สิรภพ ฐิตสีโล (นิสิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๘๑ ๒๖๖ ๙๖๓๓

ดร.รอชนันท์
ดำเนินการไม่ได้

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น โทร. ๐๙๒-๕๕๒-๖๔๒๖

ที่ ศธ ๖๑๓๒.๑/ว ๘๐

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน/เจริญพร ผศ.ดร.วิทยา ทองดี

ด้วย พระครูสังฆรักษ์สิริภพ ฐิตสีโล(จารีอุต) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๓๐๑๒ นิสิตหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม” โดยมี ดร.สาคร มหาหิงค์ และ ผศ.ดร.รัชณี จรุงศิริวัฒน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

ผช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

พระครูสังฆรักษ์สิริภพ ฐิตสีโล(นิสิต)

โทร. ๐๘๑ ๒๖๖ ๙๖๓๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น โทร. ๐๙๒-๕๕๒-๖๕๒๖
 ที่ ศธ ๖๑๓๒.๑/ว ๘๐ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
 เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน/เจริญพร ผศ.ดร.ประยูร แสงใส

ด้วย พระครูสังฆรักษ์สิริภพ ฐิตสีโล(จารีอุต) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๓๐๑๒ นิสิต
 หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา
 เป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม” โดยมี ดร.
 สาคร มหาหิงค์ และ ผศ.ดร.รัชนี จรุงศิริวัฒน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการ
 ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขออนุมัติ
 อนุมัติคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ในการ
 ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

ตรวจแล้ว

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระครูสังฆรักษ์สิริภพ ฐิตสีโล(นิสิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๕๒๖

โทร. ๐๘๑ ๒๖๖ ๙๖๓๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น โทร. ๐๙๒-๕๕๒-๖๔๒๖

ที่ ศธ ๖๑๓๒.๑/ว ๘๐

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร พงษ์คุณิศรภพ นิสิต

ด้วย พระครูสังฆรักษ์สิรภพ นิสิต (จารีอุต) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๓๐๑๒ นิสิตหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม” โดยมี ดร.สาคร มหาหิงค์ และ ผศ.ดร.รัชณี จรุงศิริวัฒน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(พระโสภณพัฒน์บัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

๓๕๖๑/๒๖

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

พระครูสังฆรักษ์สิรภพ นิสิต (นิสิต)

โทร. ๐๘๑ ๒๖๖ ๙๖๓๓

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ ว ๘๑
วิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนอุ่มเมฆาประชาสรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๑๕๕ ชุด

ด้วย พระครูสังฆรักษ์สิรภพ ฐิตสีโล (จารีอุต) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๓๐๑๒ นิสิต
หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการ
เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุ่มเมฆาประชาสรรค์
จังหวัดนครพนม” โดยมี ดร.สาคร มหาหิงค์ และ ผศ.ดร.รัชนี จรุงศิริวัฒน์ เป็นคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอความอนุเคราะห์ทาง
โรงเรียนอุ่มเมฆาประชาสรรค์ แจกแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นส่วนประกอบทำให้
วิทยานิพนธ์สมบูรณ์

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอ
อนุโมทนา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

*****

คำชี้แจง : แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ได้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม ซึ่งจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวผู้บริหาร ครูและนักเรียนหรือผลการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะเก็บข้อมูลนี้ไว้เป็นความลับ โดยจะนำผลมาทำการวิเคราะห์เพื่อเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามในครั้งนี้

กราบนมัสการ/เจริญพรขอพระคุณในความร่วมมือนการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

พระครูสังฆรักษ์สิริภาพ ฐิตสีโล / จาริอุต

นิสิตปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขา การสอนสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน ○ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานสภาพ

เพศ

ชาย

หญิง

ระดับชั้น

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

อื่นๆ.....

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนใน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอัมเหม่าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของนักเรียน

ระดับ ๕	หมายถึง	สภาพที่ปฏิบัติมากที่สุด
ระดับ ๔	หมายถึง	สภาพที่ปฏิบัติมาก
ระดับ ๓	หมายถึง	สภาพที่ปฏิบัติปานกลาง
ระดับ ๒	หมายถึง	สภาพที่ปฏิบัติน้อย
ระดับ ๑	หมายถึง	สภาพที่ปฏิบัติน้อยที่สุด

ลำดับ	สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	ระดับความพึงพอใจ				
		๕	๔	๓	๒	๑
	ด้านสถาบันครอบครัว					
๑.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว					
๒.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว					
๓.	ผู้บริหารและครูผู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว					
	ด้านสถาบันการศึกษา					
๔.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา					
๕.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา					
๖.	ผู้บริหารและครูผู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา					
	ด้านสถาบันเศรษฐกิจ					
๗.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ					
๘.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้					

	ความรู้เกี่ยวกับสถาบันเศรษฐกิจ					
๙.	ผู้บริหารและครูผู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ					
	ด้านสถาบันศาสนา					
๑๐.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันศาสนา					
๑๑.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันศาสนา					
๑๒.	ผู้บริหารและครูผู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันศาสนา					
	ด้านสถาบันสื่อมวลชน					
๑๓.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน					
๑๔.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันสื่อมวลชน					
๑๕.	ผู้บริหารและครูผู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ลำดับ	การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	ระดับความพึงพอใจ				
		๕	๔	๓	๒	๑
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน						
๑.	โรงเรียนเชิญวิทยากร มีภูมิความรู้ทางด้านปัญหาของสถาบันครอบครัว, ปัญหาของสถาบันการศึกษา, ปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ, ปัญหาของสถาบันศาสนา, ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน อย่างสม่ำเสมอ					
๒.	โรงเรียนจัดการเรียนรู้โดยผู้บริหารสถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีความสุข					
๓.	โรงเรียนมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย					
๔.	โรงเรียนมีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง					
๕.	โรงเรียนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
๖.	ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาของปัญหาสถาบันการศึกษามากน้อยขนาดไหน					
การจัดบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร						
๗.	โรงเรียนส่งเสริมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรทั้งต่อนักเรียนครูและผู้ปกครอง					

๘.	โรงเรียนส่งเสริมบุคลากรและนักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น					
๙.	โรงเรียนส่งเสริมยกย่องเชิดชูครูและนักเรียนผู้ทำดีเป็นประจำ					
๑๐.	โรงเรียนส่งเสริมให้มีบรรยากาศใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่สร้างสรรค์					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ลำดับ	การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	สภาพการปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน						
๑	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านการทำความเข้าใจปัญหา					
๒	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล					
๓	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านการนำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหา					
๔	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านการประเมินผล					
๕	เพื่อให้นักเรียนทำงานและเรียนรู้ด้วยความตั้งใจจดทน ขยันหมั่นเพียร					
๖	เพื่อให้นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ใฝ่สร้างสรรค์พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ลำดับ	สภาพการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
		๑	๒	๓	๔	๕		
ด้านสถาบันครอบครัว								
๑.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ด้านสถาบันการศึกษา								
๔.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ด้านสถาบันเศรษฐกิจ								
๗.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๘.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันเศรษฐกิจ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๙.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ด้านสถาบันศาสนา								
๑๐.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันศาสนา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๑.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันศาสนา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๒.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันศาสนา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ด้านสถาบันสื่อมวลชน								
๑๓.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๔.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันสื่อมวลชน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ลำดับ	ปัญหาการจัดการเรียนรู้โดย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	IOC	แปร
-------	---------------------------	----------------------------	-----	-----

ลำดับ	แนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปร ผล
		๑	๒	๓	๔	๕		
แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน								
๑	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านการ ทำความเข้าใจปัญหา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการ สืบค้นข้อมูล	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านการ นำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านการ ประเมินผล	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	เพื่อให้นักเรียนทำงานและเรียนรู้ด้วย ความตั้งใจอดทน ขยันหมั่นเพียร	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	เพื่อให้นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ใฝ่ สร้างสรรค์พัฒนาตนเองอยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

คำอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

**การค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม**

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.๙๐๒	๓๑

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ลำดับ	สภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ด้านสถาบันครอบครัว					
๑.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว	๑๑๕.๓๗	๒๐๔.๔๔๗	.๒๗๒	.๙๐๒
๒.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว	๑๑๕.๑๗	๑๙๕.๓๑๖	.๕๕๖	.๘๙๘
๓.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว	๑๑๔.๙๗	๑๙๘.๓๗๘	.๓๘๘	.๙๐๑
ด้านสถาบันการศึกษา					
๔.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา	๑๑๔.๙๗	๒๐๑.๗๕๗	.๓๒๔	.๙๐๑
๕.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา	๑๑๔.๖๓	๒๐๔.๑๐๒	.๒๔๑	.๙๐๓
๖.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันการศึกษา	๑๑๔.๘๓	๒๐๖.๑๔๔	.๑๒๙	.๙๐๕
ด้านของสถาบันเศรษฐกิจ					
๗.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ	๑๑๔.๘๓	๒๐๑.๙๓๗	.๓๒๐	.๙๐๒

ลำดับ	การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
๘.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันเศรษฐกิจ	๑๑๕.๑๐	๒๐๑.๖๗๙	.๓๑๕	.๙๐๒
๙.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบัน เศรษฐกิจ	๑๑๕.๑๓	๒๐๒.๔๖๔	.๑๗๖	.๙๐๖
ด้านของสถาบันศาสนา					
๑๐.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันศาสนา	๑๑๔.๒๓	๑๙๖.๑๘๕	.๖๗๓	.๘๙๗
๑๑.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันศาสนา	๑๑๔.๔๗	๑๙๔.๔๖๔	.๖๓๙	.๘๙๖
๑๒.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบันศาสนา	๑๑๔.๗๓	๑๙๓.๖๕๑	.๕๔๘	.๘๙๘
ด้านของสถาบันสื่อมวลชน					
๑๓.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน	๑๑๔.๘๓	๑๙๕.๕๒๓	.๕๖๓	.๘๙๘
๑๔.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นอบรม สัมมนา ถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันสื่อมวลชน	๑๑๕.๑๓	๒๐๑.๖๓๗	.๓๐๐	.๙๐๒
๑๕.	ผู้บริหารและครูรู้และเข้าถึงปัญหาของสถาบัน สื่อมวลชน	๑๑๔.๙๗	๑๘๔.๔๔๗	.๘๒๑	.๘๙๒

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ลำดับ	ปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน					
๑.	ครูผู้สอนอธิบายถึงปัญหาของสถาบันครอบครัว	๑๑๕.๑๗	๑๙๗.๘๖๘	.๔๔๖	.๙๐๐
๒.	โรงเรียนเชิงวิทย์ากร มีภูมิความรู้ทางด้านปัญหาของ สถาบันครอบครัว, ปัญหาของสถาบันการศึกษา, ปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ, ปัญหาของสถาบัน ศาสนา, ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน อย่างสม่ำเสมอ	๑๑๕.๓๓	๑๙๐.๔๓๗	.๕๘๕	.๘๙๗
๓.	โรงเรียนมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย	๑๑๕.๓๐	๒๐๖.๒๑๗	.๐๙๒	.๙๐๗

๔.	โรงเรียนมีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง	๑๑๕.๐๓	๑๙๔.๖๕๔	.๕๓๕	.๘๘๘
๕.	โรงเรียนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	๑๑๔.๗๗	๑๙๖.๓๒๓	.๕๒๕	.๘๘๘
๖.	ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาของปัญหาสถาบันการศึกษามากน้อยขนาดไหน	๑๑๕.๐๐	๑๙๕.๗๒๔	.๕๒๐	.๘๘๘
การจัดบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร					
๗.	โรงเรียนส่งเสริมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรทั้งต่อนักเรียนครูและผู้ปกครอง	๑๑๔.๔๗	๑๙๕.๓๖๑	.๖๓๓	.๘๘๗
๘.	โรงเรียนส่งเสริมบุคลากรและนักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น	๑๑๔.๔๗	๑๙๘.๒๕๗	.๕๓๔	.๘๘๘
๙.	โรงเรียนส่งเสริมยกย่องเชิดชูครูและนักเรียนผู้ทำดีเป็นประจำ	๑๑๔.๖๐	๑๙๔.๗๓๑	.๕๑๒	.๘๘๘
๑๐.	โรงเรียนส่งเสริมให้มีบรรยากาศใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	๑๑๔.๕๓	๑๙๘.๒๕๗	.๕๕๕	.๘๘๘

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

ลำดับ	แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน					
๑.	นักเรียนมีความสามารถด้านการทำความเข้าใจปัญหา	๑๑๕.๐๐	๑๙๙.๑๗๒	.๓๘๗	.๙๐๑
๒.	นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล	๑๑๔.๖๐	๑๙๖.๓๘๖	.๖๘๒	.๘๙๗
๓.	นักเรียนมีความสามารถด้านการนำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหา	๑๑๔.๙๓	๑๙๔.๒๗๑	.๖๔๗	.๘๙๖
๔.	นักเรียนมีความสามารถด้านการประเมินผล	๑๑๕.๐๗	๑๙๕.๙๙๕	.๕๕๐	.๘๘๘
๕.	นักเรียนทำงานและเรียนรู้ด้วยความตั้งใจอดทน ขยันหมั่นเพียร	๑๑๔.๗๐	๑๙๗.๓๒๑	.๔๘๓	.๘๙๙
๖.	นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ใฝ่สร้างสรรค์พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ	๑๑๔.๖๗	๑๙๗.๘๘๕	.๕๒๕	.๘๘๘

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย	: พระครูสังฆรักษ์สิริภพ ฐิตสีโล (จารีอุต)
วัน/เดือน/ปี	: วันพุธ ที่ ๑๖ เดือน มกราคม พ.ศ.๒๕๒๘
สถานที่เกิด	: บ้านเลขที่ ๕๗/๑ หมู่ ๒๑ ตำบลบึง อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
ประวัติการศึกษา	: ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ : ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอำนาจเจริญ อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ : ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอำนาจเจริญ อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ : จบมัธยมศึกษาชั้นเอก สำนักเรียนจังหวัดนครพนม : จบปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครพนม : ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาโท สาขาการสอนสังคม ศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครพนม
ประสบการณ์ทำงาน	: เป็นเจ้าอาวาสวัดหัวดอน ตำบลธาตุพนม อำเภธาตุพนม จังหวัดนครพนม
อุปสมบท	: วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ณ พัทธสีมา วัดเทพมงคล ตำบลบึง อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
สังกัดปัจจุบัน	: วัดหัวดอน ตำบลธาตุพนม อำเภธาตุพนม จังหวัดนครพนม
หมายเลขโทรศัพท์	: ๐๘๑-๘๖๖-๙๖๓๓